

Nu este Pearl Harbor. Este D-Day (!?)¹

[This isn't Pearl Harbor. It's D-Day (!?)]

Alexandru GRUMAZ

Abstract: *This paper is an essay on the last moments of a new ideological movement, trumpism, and on the arrival of a new president, Joe Biden, at the White House. Without denying some of Donald Trump's accomplishments as a president (such as moving the US embassy to Jerusalem, brokering Israel's reconciliation with the Gulf countries, strengthening US policies toward China), I believe that his flaws and especially his pathetic response at the end of his term ruined some of the few good things that he did. In the paper, I analyze trumpism as an ideology, how it came to the events of January 6, 2021, with an attack on the Capitol, and what would be the challenges that the Republican Party will face in the next years. President Joe Biden took office with an open agenda to reset, metaphorically speaking, the White House, and to reverse Trump's decisions. I analyze some of the appointments Biden made for his staff and administration, what is expected from his policies, and what his solutions will probably be. I put a particular focus on Joe Biden's possible foreign policy, analysing the Putin-Xi-Biden triplet equation.*

Keywords: *US elections, Trump, Biden, trumpism, foreign affairs, Russia, China.*

„6 ianuarie 2021 s-ar putea dovedi a fi o zi precum 7 decembrie 1941², dar ar putea intra în istorie și ca un moment de cotitură în care «trumpismul» a atins punctul culminant și unii politicieni au început să își asume responsabilitatea consecințelor retoricii acestuia.” - Joseph S. Nye Jr³

Donald Trump – „Need-to-know”

Avertizez cititorii că materialul nu păstrează cronologia evenimentelor. Este un eseu despre plecarea lui Donald Trump și venirea lui Joe Biden la Casa Albă. Este o frescă a ultimelor clipe ale unei noi ideologii prezente la Casa Albă, și anume *trumpismul*. Va dispărea

---

¹„«This isn't Pearl Harbor. It's more like D-Day,» said Ted Kaufman, a close Biden adviser who led the transition”, în Ashley Parker, Matt Viser, „In first full day in office, Biden faces multiple crises”, *Washington Post*, 22 ianuarie 2021, https://www.washingtonpost.com/politics/in-first-full-day-in-office-biden-tackles-multiple-crises/2021/01/21/45ce2320-5bfb-11eb-a976-bad6431e03e2_story.html (accesat pe 14 februarie 2021)

²Atacul armatei japoneze împotriva flotei americane staționate la Pearl Harbor.

³Joseph S. Nye Jr., „American Soft Power Will Survive Donald Trump”, *National Interest*, 9 ianuarie 2021, <https://nationalinterest.org/feature/american-soft-power-will-survive-donald-trump-176013> (accesat pe 14 februarie 2021). Nye este președintele filialei nord-americane a Comisiei Trilaterale și co-președintele Aspen Strategy Group. El este, de asemenea, membru al Consiliului de administrație al Consiliului Atlantic.

aceasta odată cu plecarea lui Trump?⁴ Nu. Va evolua sub diferite forme și va reforma Partidul Republican? Da.

În cei patru ani, în calitate de comandant șef, Donald Trump a avut acces la toate informațiile și analizele produse de comunitatea de informații din SUA. „Este greu să exagerăm valoarea a ceea ce a citit și a auzit”⁵, scria în *Washington Post*, pe 15 ianuarie 2021, Susan M. Gordon, directorul adjunct al serviciilor de informații naționale din 2017 până în 2019. Chiar înainte de evenimentele din 6 ianuarie 2021, Trump s-a profilat ca un risc de securitate mai mare decât alți președinți din trecut. Spre deosebire de predecesorii săi, care au îmbrățișat rolul de „fost” președinte, Trump a părăsit funcția cu intenția de a rămâne implicat în politica SUA. Deși este o cutumă ca foștii președinți americani să-și mențină accesul la informații clasificate, Gordon susține că, din cauza unor potențiale vulnerabilități de care dă dovadă, Trump nu ar trebui să mai fie informat după 20 ianuarie despre chestiunile clasificate. Ea spune: „Recomandarea mea, în calitate de veteran, de peste 30 de ani, al comunității de informații, este să nu i se ofere niciun briefing după 20 ianuarie, din cauza riscului la securitatea națională pe care îl prezintă Donald Trump, cetățean privat”⁶.

Abordarea subiectului este doar prerogativa noului președinte Joe Biden, care poate atenua sau nu un aspect al potențialului risc de securitate națională pe care îl prezintă Donald Trump. Fiecare fost președinte din epoca modernă a beneficiat de un avantaj unic de securitate națională după ce a părăsit Casa Albă: briefinguri cu informații de rutină și acces la informații clasificate, pentru a-și susține implicarea continuă în promovarea intereselor Americii. Totuși, să nu vă închipuiți că este vorba despre informații *top secret*, ci despre informații clasificate la care au acces și secretarii de stat. Aceste informări au fost un fel de curtoazie acordată de către noul președinte vechiului președinte. Dar comportamentul lui Trump de-a lungul mandatului sugerează că trebuie luată altă decizie. Veteranii din Comunitatea de Informații consideră că Donald Trump nu merită un astfel de tratament, fiindcă există un real risc de securitate națională pe care îl prezintă acesta ca cetățean privat și în principal ca om de afaceri.

---

⁴Cristina Ene, „Cum a căzut Trump în plasa KGB: ipoteza relației de zeci de ani cu serviciul secret sovietic și beneficiile fiecăreia dintre părți”, *Adevărul*, 29 ianuarie 2021, https://adevarul.ro/international/statele-unite/cum-cazut-trump-plasa-kgb-1_6013b0635163ec42715f15df/index.html (accesat pe 14 februarie 2021).

⁵Susan M. Gordon, „A former president Trump won't 'need to know.' Cut off his intelligence”, *Washington Post*, 15 ianuarie 2021, https://www.washingtonpost.com/opinions/sue-gordon-trump-intelligence-briefings-former-president/2021/01/15/94b15c72-5747-11eb-a817-e5e7f8a406d6_story.html (accesat pe 14 februarie 2021).

⁶*Ibidem*.

Timp de patru ani, ca orice președinte, Trump a primit - sau a avut ocazia să primească - fiecare informație și analiză pe care comunitatea de informații a produs-o, indiferent de compartiment sau clasificarea sa. Așa cum spunea și Susan Gordon, este greu să stabilești valoarea a ceea ce a citit și a auzit. „Profilul său de securitate” de după plecarea de la Casa Albă, așa cum le place profesioniștilor să-l numească, este descurajant. Orice fost președinte este, prin definiție, o „țintă” și prezintă unele riscuri. Spre deosebire de predecesorii săi, care au îmbrățișat responsabilitățile reduse de „fost președinte”, în principal ținând discursuri pe probleme de interes geopolitic cu diferite ocazii, în instituții de învățământ din SUA sau din străinătate, Trump a plecat cu o agendă declarată de a rămâne implicat în politică. Niciun alt președinte din epoca modernă nu a sugerat sau nu a părut să planifice să devină actor politic imediat după părăsirea funcției. În plus, Trump are legături semnificative de afaceri care implică entități străine. Multe dintre aceste relații comerciale se află în părți ale lumii vulnerabile la serviciile de informații din alte state naționale. Deși a fost în funcția de președinte timp de patru ani, nu este foarte clar dacă Trump înțelege toate metodele folosite de serviciile de informații, la care a fost/poate fi expus, motiv pentru care cunoștințele pe care le-a dobândit trebuie protejate împotriva dezvăluirii către adversari și concurenți, care vor folosi orice mijloace pentru a-și promova interesele.

Nu este necesară stabilirea unei noi politici pentru a lua această decizie. Nici poziția din trecut, nici autorizarea din trecut nu stau la baza accesului la informații clasificate, fiind vorba doar de „necesitatea de a ști”/ “need-to-know”. Trump nu poate invoca nevoia de a ști doar pentru că a fost președinte. Aceasta trebuie să i se acorde. Dacă schimbul de informații clasificate cu el servește scopului națiunii la un moment dat în viitor, el va primi exact informațiile pe care le decide noul președinte.

Doctrina Trump până la insurecția din ianuarie 2021

Anii cu Trump nu au fost ușori pentru America pe plan internațional, iar anul 2021 a început cu șocul unei „gloate” care invadează Capitoliul. Aliații Americii - și nu numai - au fost șocați. Poate puterea *soft* americană să se recupereze după aceste lovituri? Să rememorăm puțin din ceea ce a făcut fostul președinte american în cei patru ani de administrație.

Lui Trump i s-a creat o imagine virtuală negativă de către mass-media occidentală, ceea ce a adus beneficii directe Chinei și Rusiei și a defavorizat imaginea Americii. În revista germană *Der Spiegel*, apărarea pe copertă, pe 4 februarie 2017, un colaj cu Trump având într-o

mână un cuțit, iar în cealaltă capul Statuiei Libertății⁷. Editorialul despre Trump din *Der Spiegel*, scris de Klaus Brinkbauer, spunea că acesta „încearcă o lovitură de stat începând cu vârfurile politicii americane” și vrea să „stabilească o democrație iliberală”⁸. De asemenea, comparându-l cu Nero, autorul afirma: ”Donald Trump guvernează SUA ca un autocrat. Și la nivel internațional, el dorește să conducă fără restricții, să rezilieze contracte și acorduri. Președintele SUA devine un pericol, iar Germania trebuie să pregătească rezistența”⁹. De atunci, timp de aproape patru ani, mass-media occidentală, în marea ei majoritate, nu a încetat să ne avertizeze, aproape zilnic, ce mari catastrofe ne așteaptă pe toți, nu doar pe americani, din cauza noului locatar al Casei Albe. *CNN*, *New York Times*, *The Guardian* au fost, în acest sens, printre cele mai vocale instituții de presă. Coperta *Der Spiegel* era exact ceea ce Trump avea nevoie - o imagine distorsionată a lui pe care să o poate folosi împotriva presei -, scria *Frankfurter Allgemeine Zeitung*¹⁰. *Die Welt*, o altă publicație germană de largă circulație, spunea despre respectiva copertă că aceasta „dăunează jurnalismului” mai degrabă decât noului președinte, „pentru că ea confirmă preconcepția multor oameni că mass-media face reportaje părtinitoare și că mulți jurnaliști preferă să își promoveze propria viziune asupra lumii decât să fie martori neutri a ceea ce se întâmplă”¹¹. Și acesta pare să fi și fost adevărul, luând în calcul cele peste 74 de milioane de voturi ale americanilor date în favoarea lui Trump.

Problema nu este că nu ar fi destule lucruri de criticat la președintele american, și la nivel personal (stilul său narcisist, declarații și postări nefericite pe Twitter), și la nivel de politici (spre exemplu renunțarea la TPP, greu de înțeles în condițiile confruntării geostrategice cu Beijingul). Dar cei patru ani trebuie priviți cu discernământ, fără parti pris politic. Putem aminti la realizări, fără frica de a fi contrași, mutarea Ambasadei SUA de la Tel Aviv la Ierusalim (aprobată în Congresul SUA în 1995) și împăcarea Israelului cu țările din Golf. Pe de altă parte, Trump a fost etichetat drept fascist, chiar nazist, rasist, simpatizant al „supremației albilor”. La talk-show-urile găzduite de televiziunile germane, și nu doar acolo, ci și prin alte părți din Europa Occidentală, a spune ceva pozitiv despre Trump era echivalent cu o blasfemie. În contrast, predecesorul său, președintele Obama, a fost foarte favorabil perceput în Germania. Dar, dacă ne uităm la fapte și consecințele lor, Barrack

---

⁷„Der Spiegel: Trump beheading cover sparks criticism”, *BBC*, 4 februarie 2017, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-38867961> (accesat pe 10 februarie 2021).

⁸Klaus Brinkbauer, „Nero Trump”, *Der Spiegel*, 4 februarie 2017, <https://www.spiegel.de/spiegel/donald-trump-nero-trump-leitartikel-a-1133170.html> (accesat pe 10 februarie 2021).

⁹*Ibidem*.

¹⁰„Der Spiegel: Trump beheading...”, *BBC*.

¹¹*Ibidem*.

Obama a susținut, e drept că la solicitarea lui Sarkozy, atacul asupra Libiei, ce a dus la înlăturarea/uciderea lui Gaddafi. Or, haosul din Libia, unde asistăm la ciocniri violente între grupări rivale, dincolo de faptul că a provocat zeci de mii de victime, este responsabil pentru o bună parte din fluxul migraționist din Africa, fenomen care a destabilizat Italia și a creat mari probleme în restul Europei. De asemenea, a mai fost ezitarea lui Obama de a-și pune în practică avertismentul adresat lui Assad după atacul chimic asupra civililor sirieni, fapt ce a dus la implicarea rușilor în evenimente și totodată la escaladarea conflictului de acolo. Ordinul de retragere parțială din Irak a unor forțe militare americane, dat de Obama, a dus la apariția ISIS. Ce a urmat: ucideri în masă, distrugerii și explozia migrației din Orientul Mijlociu spre Europa. Președintele Putin a ocupat ilegal Crimeea și a menținut o stare explozivă în estul Ucrainei, Kim Jong-un a amenințat cu rachete nucleare Coreea de Sud și Japonia, Xi Jinping tocmai a cerut armatei să fie pregătită de luptă, indemn perceput de mulți drept o amenințare la adresa Taiwanului, și a impus o legislație draconică, represivă, în Hong Kong, dar manipularea mediatică s-a dovedit, de-a lungul acestor ani, extrem de eficientă, întrucât președintele american Donald Trump, și nu cei menționați mai sus, a devenit inamicul mondial numărul unu. Însă, din păcate, și răspunsul lui Trump la final de mandat a fost unul jalnic, care a țintit direct în simbolul mondial al democrației, în Capitoliu, locul Congresului American. Astfel, a distrus și bruma de lucruri bune făcute în anii de mandat.

Despre insurecția de la Capitoliu

Cu trei zile înainte ca mii de americani revoltați de rezultatul alegerilor să se îndrepte spre Congresul SUA, un raport intern de informații al Poliției Capitolului avertiza asupra unui scenariu violent¹² în care Congresul însuși ar putea fi ținta susținătorilor furioși ai președintelui Trump pe 6 ianuarie. Într-un raport de 12 pagini, din 3 ianuarie 2021, unitatea de informații a forței de poliție a Congresului a descris cum mii de protestatari înfuriați, susținuți de un discurs posibil agresiv al lui Donald Trump și flancați de grupuri formate din persoane care susțin supremația albilor și de grupuri de miliții de extremă, ar fi putut să se îndrepte spre Washington înarmați pentru luptă. Raportul afirma că organizatorii le cereau susținătorilor lui Trump să vină înarmați la Washington, pe 6 ianuarie, și să aducă echipamente de luptă specializate - inclusiv măști de gaz și veste antiglonț în stil militar. Memoriul a concluzionat

---

¹²Devlin Barrett, Spencer S. Hsu, Marissa J. Lang, „Dozens of people on FBI terrorist watchlist came to D.C. the day of Capitol riot”, *Washington Post*, 14 ianuarie 2021, https://www.washingtonpost.com/national-security/terror-watchlist-capitol-riot-fbi/2021/01/14/07412814-55f7-11eb-a931-5b162d0d033d_story.html (accesat pe 12 februarie 2021).

că 6 ianuarie se conturează a fi o "furtună perfectă de pericol", din cauza dimensiunii mulțimilor așteptate, a chemării manifestațiilor de a aduce arme letale, a locului de desfășurare a celor mai mari două proteste situate în imediata apropiere a terenurilor Capitoliului și a faptului că ambele au fost promovate chiar de președintele Trump.

Cu patru luni înainte de a se alătura forței de la Capitoliu, John K. Donohue, pe atunci consultant în securitate privată, a mărturisit că țara are nevoie disperată de un sistem sofisticat de avertizare timpurie pe rețelele sociale, asemănător capacității de detectare a lansării rachetelor nucleare din SUA, pentru a preveni o catastrofă. În iulie 2020, Donohue a depus mărturie¹³ în fața subcomisiei de Informații Secrete și Antiterorism a comisiei Homeland Security a Camerei Reprezentanților despre modul în care se folosesc rețelele sociale pentru a radicaliza și stimula violența în grupurile extremiste de dreapta și de stânga. De asemenea, el a avertizat asupra naturii incendiare a evenimentelor denumite proteste pentru libertate. Donohue a preluat în noiembrie 2020 funcția de șef al Diviziei de Informații a Poliției Capitoliului¹⁴, exact când susținătorii președintelui se pregăteau pentru un șir de mitinguri pro-Trump.

Trumpismul - o ideologie?

În timp ce Donald Trump s-a ascuns în ultimele zile, dezastruoase, ale președinției sale, Partidul Republican a început un proces de reconstruire. Valorile conservatoare și credibilitatea partidului este la cote minime. Cum se va recupera GOP din complicitatea și corupția din era Trump? Pentru mulți republicani, răspunsul este simplu: "Prefăceți-vă că nu s-a întâmplat niciodată!". Planul ar putea părea neverosimil, dar l-am deslușit în spatele editorialelor apărute înainte și după Inaugurare. Între timp, unii republicani încep să se lupte cu modul în care precedentele „oale sparte” ale erei Trump ar putea remodela politica în anii următori - mai ales acum, când democrații controlează Casa Albă și ambele camere ale Congresului. De când Trump a câștigat nominalizarea republicanilor în 2016, americanii au auzit multe discuții despre ce este exact *trumpismul*. Este populismul anti-războaie, anti-imigrație, anti-Wall Street la care a făcut campanie Trump? Implică o „drenare a mlaștinii” de pe Wall Street, o mișcare de a scăpa de capitalul lobbyștilor și al sicofanților? Poate că ar fi

---

¹³„House Hearing on Countering Domestic Extremist Groups”, *C-Span*, 16 iulie 2020, <https://www.c-span.org/video/?473909-1/house-hearing-countering-domestic-extremist-groups> (accesat pe 13 februarie 2020).

¹⁴Anterior, Donohue a lucrat timp de cinci ani ca șef la Departamentul de Poliție din New York, ajutând la supravegherea biroului de informații al forței de poliție, ai cărui detectivi și analiști folosesc informații culese din mediu pentru a perturba comploturile criminale și teroriste. După 32 de ani la NYPD, Donohue a lucrat pentru scurt timp în poziția de consultant privat.

fost anatema pentru democrați și progresiști? Cu toate acestea, nu ar fi prezentat neapărat o problemă pentru democrație, pentru sistemul politic american sau pentru statul de drept.

După cum s-a dovedit, *trumpismul* nu are nimic de-a face cu economia, cu politica externă, cu lobbyiștii sau cu afacerile guvernamentale. Adevărata natură a „ideologiei” lui Trump, consideră unii analiști, se află în altă parte: în construcția unor realități alternative care îl fac un câștigător etern, chiar și în situații în care, obiectiv vorbind, a pierdut. Sloganul său nu este, de fapt, „America First”, ci este, cu alte cuvinte, „Trump primul, întotdeauna și mai presus de orice”. Apelul acestei ideologii nu este economic sau material, ci mai degrabă psihologic. Milioane de oameni par să fie convinși că atunci când Trump câștigă, câștigă și ei. El a pompat bani în economie, care a avut o creștere robustă, dar, mai ales când a intervenit pandemia, a creat cel mai mare deficit din istoria americană, a impulsionat creșterile pe bursă la valori record, dar multe întreprinderi mici au dat faliment - și milioane de americani cred că aceasta a fost o politică economică strălucitoare. A organizat o întâlnire fulgerătoare cu Kim Jong Un din Coreea de Nord, dar nu a semnat nimic și nu a obținut niciun control al armelor - și milioane de americani cred că acest lucru a fost un succes diplomatic. A inițiat operațiunea Warp Speed, dar a dat un răspuns „aiuritor” la coronavirus, astfel încât Statele Unite ale Americii, o superputere biomedicală, a avut una dintre cele mai mari rate de deces din lume - și totuși milioane de americani îl cred în continuare când spune că virusul va dispărea în curând. Această formă de *trumpism* reprezintă într-adevăr o provocare de viață și de moarte pentru democrație și statul de drept, deoarece permite „credincioșilor” adevărați să ignore faptele incomode, inclusiv faptul dovedit al alegerilor pierdute.

Cu puțin înainte ca mulțimea susținătorilor fostului președinte să ia cu asalt Capitolul pe 6 ianuarie, Donald Trump i-a implorat să-și „ia țara înapoi”. Cuvintele sale au ca ecou o lungă istorie a liderilor autoritari care au încercat să privatizeze puterea și să o transforme în proprietate personală. A lua înapoi ceea ce este al tău nu ar fi, prin această logică, terorism sau trădare, ci nu ar face decât să corecteze lucrurile. Incitând o mulțime să asedieze o instituție care ratifica ceea ce li se spusese că este o alegere „furată”, Trump încerca să-și păstreze președinția ca și cum ar fi proprietatea lui privată. Nimic nou sub soare! Istoria oferă o mulțime de exemple de autocrați care și-au tratat funcția și puterile ca proprietate privată. Ludovic al XIV-lea, regele Franței, nu a făcut distincția între el și stat. Conform legendei, „Regele Soare” a spus că „el este statul” sau, modificat în termeni de proprietate, că statul îi aparține. Referendumul, afectat de intimidare și violență, a avut același rezultat în prelungirea mandatului lui Alexander Lukașenko în Belarus, Abdelaziz Bouteflika în Algeria și Hugo Chávez în Venezuela. Despoții, cum ar fi fostul lider al Uzbekistanului, Islam Karimov, pur și

simplu ignoră o limită constituțională a termenului. Președintele Vladimir Putin a ocolit-o printr-un artificiu, alegerea lui Dmitri Medvedev ca președinte, după care a schimbat constituția. Chiar și în democrații precum SUA, se pare că tentațiile pentru unii lideri pot fi aceleași.

Trump a întrerupt practica candidaților la președinție și a președinților anteriori prin refuzul persistent de a-și divulga declarațiile fiscale, refuz pe care avocații săi l-au justificat în fața Curții Supreme pe motivul „prejudiciului ireparabil”. De asemenea, Trump a fost acuzat că a profitat de funcția sa pentru a îmbogăți membrii familiei, oferindu-le oportunități de afaceri. Cu un cost important pentru contribuabilii americani, Compania Trump a perceput Serviciului Secret taxe pentru camerele folosite de aceștia, pe proprietățile lui Trump, în timp ce-și executau misiunile specifice. Rămâne de văzut dacă democrația din SUA va avea puterea de a învăța pe oricine, inclusiv pe un președinte, diferența dintre proprietatea privată și cea publică. *Trumpismul* este mișcarea politică bazată pe cultul personalității președintelui. Este un set liber de idei care nu poate fi numit cu adevărat ideologie, deoarece este incoerent, consideră unii analiști.

Sarah Kendzior, autoarea cărții *Hiding In Plain Sight: The Invention of Donald Trump and the Erosion of America*, vorbește în termeni foarte critici de existența cultului personalității în era Trump. Ea a declarat pentru *Refinery29*¹⁵: „El este, de asemenea, un vehicul pentru o mulțime de oameni diferiți și agendele lor disparate: pentru extremiștii GOP care au încercat să demonteze guvernul încă din epoca Reagan, pentru teocrați precum Mike Pence, pentru crima organizată transnațională, pentru adepții supremației albilor. Dar cred că în mintea lui Trump este vorba despre Trump, familia Trump, marca Trump, organizația Trump, iar componenta ideologică este doar un fel de extra. El face ceea ce îi spun susținătorii săi, atâta timp cât este calea către mai mulți bani, mai multă putere și imunitate de urmărire penală”.

Alte critici acerbe care i s-au adus lui Trump au fost în legătură cu poziționarea sa față supremația albă. Din sondaje ar reieși că aproximativ șase din zece albi au votat pentru Trump în 2020, în timp ce 87% dintre negri, 66% dintre latini și 63% dintre asiaticii americani au votat pentru președintele Joe Biden¹⁶. Trump a primit aproximativ aceeași proporție de voturi albe pe care a primit-o în 2016 și, chiar dacă aceste voturi nu au fost suficiente pentru a-l

---

¹⁵Natalie Gontcharova, „Once Trump Is Gone, We’ll Still Have To Deal With Trumpism”, *Refinery29*, 13 noiembrie 2020, <https://www.refinery29.com/en-us/2020/11/10163687/what-is-trumpism> (accesat pe 15 februarie 2021).

¹⁶„National Exit Polls: How Different Groups Voted”, *New York Times*, 3 noiembrie 2020, <https://www.nytimes.com/interactive/2020/11/03/us/elections/exit-polls-president.html> (accesat pe 15 februarie 2021).

menține la Casa Albă, ele au fost un indiciu că Trump și ideile sale au încă un număr copleșitor de susținători în SUA, astfel încât, chiar și atunci când Trump însuși renunță la funcție, o nouă tulpină de populism naționalist ar putea să se ridice în locul lui. Acestea fiind spuse, va fi mai greu să se întâmple asta fără Trump la Casa Albă. Deși el ar fi spus deja că ar putea candida din nou în 2024 (singura veste bună despre asta este că sună ca o concesie), dacă acest lucru nu se întâmplă, există semne că Ivanka Trump este pregătită pentru o cursă în 2024. Va avea același tip de apel charismatic la baza susținătorilor lui Trump? Va continua Trump să facă după 20 ianuarie 2021 ceea ce anticipează asistenții lui, adică mitinguri? Trump este un demagog născut. Este cineva care a jucat o versiune falsă a lui însuși pe reality-TV și, înainte, a construit o versiune falsă a sa în tabloidele din New York și asta este tot ce știe să facă. El trebuie să fie un brand și știe cum să împacheteze asta pentru publicul american¹⁷, crede Kendzior.

Există informații despre încercarea sa din ianuarie 2021 de a schimba procurorul general interimar cu un avocat din Departamentul de Justiție, care era mai dispus să-i urmeze pretențiile de fraudă electorală. Momentul a generat o criză la prima instituție federală de aplicare a legii din țară, au declarat surse din interiorul Case Albe¹⁸. Planul - dacă ar fi fost adoptat - l-ar fi îndepărtat pe Jeffrey Rosen din funcția de procuror general și l-ar fi instalat în locul său pe Jeffrey Clark, pe care Trump l-a numit la conducerea Diviziei de mediu și resurse naturale a Departamentului Justiției și care mai târziu va veni să conducă Divizia civilă. Dacă era numit, Clark ar fi putut lua măsuri astfel încât să exercite puterea Departamentului de Justiție asupra statului Georgia pentru a-l ajuta pe Trump să rămână în funcție. Dar, în cele din urmă președintele a fost descurajat să meargă înainte, după o întâlnire cu mize mari cu toți cei implicați.

Trumpismul este o mișcare bazată pe opoziție și resentimente - și există o mulțime de dovezi care să arate că adepții săi vor continua să găsească fapte și o serie de resentimente pe care să le folosească pentru a se opune în timpul administrației Biden-Harris. Pentru început, Biden a lăsat deja să se înțeleagă că intenționează să implementeze folosirea măștii, ceva la care mulți trumpiști înfocați se opun pentru că le încalcă „libertatea”. Orice încercare de a ajuta imigranții, cum ar fi chiar instituirea și a celei mai ușoare reforme a poliției, este sigur că va fi întâmpinată de resentimente și probabil că va fi alimentată de însuși Trump. Atacurile la adresa vicepreședintelui ales, Kamala Harris, vor continua, de asemenea, cu siguranță, pe

---

¹⁷ Natalie Gontcharova, *art. cit.*

¹⁸ Katie Benner, „Trump and Justice Dept. Lawyer Said to Have Plotted to Oust Acting Attorney General”, *New York Times*, 22 ianuarie 2021, <https://www.nytimes.com/2021/01/22/us/politics/jeffrey-clark-trump-justice-department-election.html> (accesat pe 16 februarie 2021).

măsură ce aceasta pășește în lumina ”reflectorului național”. Eliminarea lui Trump nu va elimina infrastructura unui întreg partid care l-a îmbrățișat, banii care l-au finanțat, și nici radicalizarea online.

Trumpismul a accelerat o conversație despre amenințarea extremismului de dreapta în democrațiile occidentale. În unele cazuri, ar putea fi trasată o linie de la radicalizarea lor la retorica incendiară a lui Trump. Există în SUA și mișcări radicale de stânga, cum este Antifa¹⁹, dar comploturile de extremă dreaptă sau cele ce țin de supremația albă le-au depășit pe cele eclozate de radicalii de stânga sau de anarhiști în 2020. Anchetatorii americani spun că la mitingul pro-Trump din 6 ianuarie, care a precedat asaltul Capitolului, au participat și adepți cunoscuți ai supremației albilor, dintre care unii erau deja pe listele de supraveghere a terorismului domestic întocmite de FBI. De asemenea, aproape unul din cinci dintre cei peste 140 de inculpați acuzați până acum pentru presupusa implicare în atacul de la Capitoliu par să fi servit în armată, potrivit NPR²⁰. Înaintea inaugurării lui Biden, autoritățile au îndepărtat 12 membri ai Gărzii Naționale, care fusese dislocată la Washington, după ce verificarea a arătat că cel puțin doi aveau posibile simpatii sau legături cu grupuri anti-guvernamentale.

Există un spectru larg de comportamente extremiste care îngrijorează autoritățile americane, cum ar fi mișcarea QAnon, a cărei ideologie este bazată pe un set larg de afirmații false care s-au unit într-o ideologie extremistă ce și-a radicalizat adepții. Principalul fundament este credința că Trump este distrugătorul predestinat al unei cabale secrete - inclusiv democrați și vedete - care traficează copii pentru sex și chiar îi mănâncă. Pe lângă membrii de partid, susținători ai lui Trump, sunt și membri QAnon care au fost aleși în

---

¹⁹Antifa este o mișcare politică declarată anti-fascistă din Statele Unite ale Americii, care cuprinde o gamă diversă de grupuri autonome de extremă stângă și anarhiste. Membrii mișcării recunosc caracterul său secret, faptul că nu are un lider național și că e organizată în celule locale ce funcționează autonom. Numele este împrumutat din expresia germană care desemna opoziția față de nazism. Logo-ul cu două steaguri reprezentând anarhismul și comunismul vine de pe aceeași filiație. Pentru atingerea obiectivelor, membrii Antifa înțeleg să desfășoare inclusiv acțiuni violente când consideră necesar, întrucât nu apreciază că lucrurile se pot rezolva prin intermediul unor reforme politice. Tacticile mișcării cuprind activism digital, proteste, uneori distrugere de proprietăți și violență fizică împotriva persoanelor pe care le consideră fasciste, rasiste sau de extremă dreapta. Cf. Nicholas Bogel-Burroughs, Sandra E. Garcia, „What Is Antifa, the Movement Trump Wants to Declare a Terror Group?”, *New York Times*, 28 septembrie 2020, <https://www.nytimes.com/article/what-antifa-trump.html> (accesat pe 15 februarie 2020); Jessica Suerth, „President Trump deems Antifa a terrorist organization, points to far-left groups for many violent protests”, *WRAL*, 31 mai 2020, <https://www.wral.com/president-trump-deems-antifa-a-terrorist-organization-points-to-far-left-groups-for-many-violent-protests/19122917/> (accesat pe 15 februarie 2020).

²⁰Tom Dreisbach, Meg Anderson, „Nearly 1 In 5 Defendants In Capitol Riot Cases Served In The Military”, *NPR*, 21 ianuarie 2021, https://www.npr.org/2021/01/21/958915267/nearly-one-in-five-defendants-in-capitol-riot-cases-served-in-the-military?utm_campaign=wp_todays_worldview&utm_source=newsletter&utm_medium=email&wpsrc=nl_todays_worldview (accesat pe 15 februarie 2020).

Camera Reprezentanților: de exemplu, Marjorie Taylor Greene²¹ din Georgia, aceasta fiind primul susținător deschis al cultului conspirației QAnon ce a câștigat un loc în Camera Reprezentanților a SUA.

Victoria lui Biden și plecarea lui Trump au răcit cu greu fervoarea în rândul adeptilor Qanon, dar a creat confuzie. Adepții teoriei conspirației și membrii mișcării QAnon au rămas fără „obiect de activitate” imediat după ce Joe Biden a depus jurământul și a devenit oficial președintele Statelor Unite ale Americii. Conspiraționiștii s-au trezit fără scop în viață și, mai mult, unii dintre ei au început să se întrebe dacă nu cumva au crezut într-o minciună atâția ani, scrie *Insider*²².

Adepții QAnon, dezamăgiți de neîmplinirea fanteziilor în care Trump institua legea marțială și prelua puterea pentru a „salva lumea”, s-ar putea orienta spre naționalismul alb și alte credințe extremiste, spun experții. Mulți dintre adepții QAnon își exprimă furia și deziluzia, care i-ar putea direcționa spre alte „cauze”, scrie *The Guardian*²³. Conspiraționiștii QAnon au început să simtă un puternic sentiment de inutilitate, lucru exprimat în discuțiile din grupurile lor de pe rețelele sociale. „Acum ce mai așteptăm?”, a întrebat unul dintre ei pe rețeaua Telegram²⁴. „Mai e ceva pe poziții?”, a spus altul. „Deci Q a fost doar o mare minciună și o operațiune psyop pe care am urmat-o și în care am crezut ca prostul în ultimii 3 ani?”, s-a întrebat alt membru QAnon, potrivit *Insider*. Mișcarea s-a răspândit deja în Europa, unde au izbucnit proteste de extremă dreaptă, ecou al unor credințe bizare ale QAnon. „Dacă a existat vreodată un semn că platformele tehnologice americane au avut un impact asupra discursului internațional într-un mod care nu are frontiere, acesta este”²⁵, a spus Anna-Sophie

---

²¹Marjorie Taylor Greene (născută la 27 mai 1974) este o politiciană americană, femeie de afaceri și adeptă a teoriei conspirației. Este membru al Camerei Reprezentanților SUA pentru cel de-al 14-lea district congressional din Georgia. Greene a fost aleasă în Congres la alegerile din noiembrie 2020 și a preluat mandatul la 3 ianuarie 2021. A fost unul dintre cei 139 de reprezentanți care au contestat rezultatele alegerilor prezidențiale în Congres, pe 7 ianuarie 2021. Și-a exprimat sprijinul pentru teoriile conspirației, inclusiv Pizzagate, QAnon, teoria împușcăturilor sub „false flag” ca mijloc pentru Congres de a legifera în domeniul controlului armelor și „Clinton Kill List”. Într-un videoclip din 2017, ea a spus despre președintele Donald Trump: „Există o ocazie o dată în viață de a scoate această cabală globală de pedo fili care se închină lui Satana și cred că avem președintele care să o facă”.

²²Rachel E. Greenspan, „QAnon followers are giving up on their conspiracy theory after Biden's inauguration: 'Is anyone still holding the line?'”, *Insider*, 20 ianuarie 2021, <https://www.insider.com/qanon-conspiracy-theory-biden-inauguration-codemonkeyz-ron-watkins-2021-1> (accesat pe 16 februarie 2020).

²³Julia Carrie Wong, „QAnon's 'Great Awakening' failed to materialize. What's next could be worse”, *The Guardian*, 21 ianuarie 2021, <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/20/qanon-biden-inauguration-trump-antisemitism-white-nationalism?fbclid=IwAR2ujpwiZdrgPtKqFGHg13-afWg97fV2-UJ2OYNtRjdCpfnUJa6XdPq6mVQ> (accesat pe 16 februarie 2021).

²⁴Rachel E. Greenspan, *art. cit.*

²⁵Adam Taylor, „Trump's 'stop the steal' message finds an international audience among conspiracy theorists and suspected cults”, *Washington Post*, 7 ianuarie 2021, <https://www.washingtonpost.com/world/2021/01/07/trump-qanon-stop-the-steal-japan/> (accesat pe 17 februarie 2021).

Harling, șefa Europei la NewsGuard, o firmă care urmărește dezinformarea online. „În loc să trateze extremismul de dreapta drept o sumă de incidente izolate limitate anumitor țări, este timpul să îl recunoaștem ca un fenomen global și aflat în evoluție”, a scris Heather Ashby în *Foreign Policy*²⁶. „Dacă Statele Unite și comunitatea internațională nu mobilizează rapid resurse pentru a se uni împotriva acestei amenințări, ar putea pierde o șansă importantă de a stopa răspândirea acesteia”, a mai spus Ashby. Guvernele și societățile trebuie să investească în proiecte de alfabetizare pe termen lung pentru a contracara dezinformarea²⁷.

Democrații, extenuați de pretențiile și de obiceiurile lui Trump, au declanșat inculparea acestuia pentru a doua oară într-un mandat. Camera Reprezentanților a trimis actul inculpării (*impeachment*) al fostului președinte Donald Trump cu privire la ”încitare la insurecție” la Senat. Pe 9 februarie a început procesul în Senat, miza acestuia fiind, de fapt, interzicerea accesului lui Donald Trump la funcții publice pe viață.

Democrații îl consideră pe miliardarul republican vinovat de atacul susținătorilor săi la Capitoliu, la începutul lui ianuarie, soldat cu cel puțin cinci morți, inclusiv un membru al Poliției Capitolului. Camera Reprezentanților l-a inculpat pe Donald Trump pentru ”încitare la insurecție” în violențele de la Capitoliu, din cauza unui discurs incendiar pe care fostul locatar al Casei Albe l-a declamat în fața susținătorilor săi și în care a reiterat acuzații fără fundament cu privire la fraudarea alegerilor prezidențiale de la 3 noiembrie 2020. Un important republican prezent de 19 ani în Senatul SUA, John Cornyn, a avertizat că cel de-al doilea proces de *impeachment* împotriva fostului președinte republican Donald Trump, desfășurat după părăsirea mandatului, ar putea duce la punerea sub acuzare a unor foști președinți democrați dacă republicanii vor prelua controlul asupra Senatului peste doi ani, relatează Reuters, citată de Agerpres. „Dacă este o idee bună să punem sub acuzare și să judecăm foști președinți, ce spuneți (de judecarea unor) foști președinți democrați atunci când republicanii vor obține majoritatea în 2022? Gândiți-vă la asta și haideți să facem ce este mai bine pentru țară”²⁸, a transmis senatorul John Cornyn, într-o postare pe Twitter adresată

---

²⁶Heather Ashby, „Far-Right Extremism Is a Global Problem And it is time to treat it like one”, *Foreign Policy*, 15 ianuarie 2021, <https://foreignpolicy.com/2021/01/15/far-right-extremism-global-problem-worldwide-solutions/> (accesat pe 17 februarie 2021).

²⁷Răzvan Filip, „Cine e în spatele Qanon România, mișcarea extremistă care îl iubește pe Trump și e anti-mască”, *Vice*, 15 octombrie 2020, <https://www.vice.com/ro/article/pky77b/cine-e-in-spatele-qanon-romania> (accesat pe 17 februarie 2021).

²⁸„SUA: Procesul lui Trump ar putea declanșa și alte proceduri de demitere, avertizează un senator republican”, *Agerpres*, 24 ianuarie 2021, <https://www.agerpres.ro/politic-ex/2021/01/24/sua-procesul-lui-trump-ar-putea-declansa-si-alte-proceduri-de-demitere-avertizeaza-un-senator-republican--648288> (accesat pe 17 februarie 2021).

liderului majorității democratice din camera superioară a Congresului american, Chuck Schumer.

O scurtă privire pe tabla de șah ne scutește de derută. Senatul american are la ora actuală un număr egal de senatori democrați și republicani: 50-50. O majoritate simplă democrată va exista prin prezența Kamalei Harris, care poate decide cu votul său o problemă în discuție. Liderul democraților, Chuck Schumer, s-a întâlnit cu Mitch McConnell pentru a stabili care ar fi principalele căi de colaborare pentru a evita obstrucțiile legislative. Amândoi au invocat precedentul din 2001, când un partid a luat conducerea forului legislativ și celălalt leadership-ul comisiilor parlamentare. Problema este dacă va rămâne scris în regulament ca legile să fie votate, ca până acum, cu 60 de mâini ridicate. Cine va reuși să adune 60 de voturi? Nimeni. Și atunci democrații și republicanii s-au gândit că ar trebui să negocieze un acord care să statueze compromisurile viitoare.

Punerea sub acuzare a fost votată pe 13 ianuarie 2021 de toți democrații și de 10 republicani în Camera Reprezentanților. Încă dinainte de vot, nu era nicio îndoială asupra rezultatului: Camera este în mâinile democraților și decizia trebuia luată cu majoritate simplă. În Senat, dimpotrivă, era nevoie de o decizie luată cu două treimi din voturi și deci cu ajutorul a 17 republicani, pentru ca Donald Trump să fie declarat vinovat, ceea ce părea total imposibil, deși la punerea sub acuzare raportul a fost 56-46 (deci 6 senatori republicani au votat pentru). Odată cu începerea procesului de punere sub acuzare, alte activități urmau să se încheie în Senat, iar procesul să se desfășoare șase zile pe săptămână. Primul proces de destituire a lui Trump a avut loc pe parcursul a 21 de zile, dar nu era clar cât ar putea dura cel de-al doilea, deși democrații semnalau că vor să-l mențină scurt și concentrat. Cuvântul “destituire” nu mai avea, de altfel, niciun sens, Donald Trump nemaifiind președinte din 20 ianuarie de la prânz. Atunci cu ce a semănat acest proces? Toată miza se rezuma la aceasta: dacă Donald Trump era declarat vinovat, senatorii puteau vota după aceea, cu majoritate simplă, o clauză de neeligibilitate care l-ar împiedica să candideze pentru un nou mandat prezidențial în 2024.

Pentru democrați, cazul a reprezentat o problemă. Ei se aflau în fața unei dileme: cum să înainteze fără a afecta începutul mandatului lui Joe Biden, fără a-i perturba calendarul, în timp ce noul președinte semnează decrete și memorandumuri în ritm amețitor și dorește să-i fie validat repede planul de relansare de 1900 de miliarde de dolari, ca și numirile membrilor

cabinetului? Urma Donald Trump să joace șah? Probabil, dar în politică putem spune că a pregătit pentru republicani Gambitul²⁹.

Votat de o cifră record de alegători (75 de milioane de alegători), mutarea lui, din zilele imediate ieșirii din Biroul Oval, prin care a lăsat să se înțeleagă că ar putea înființa un nou partid, precum și zvonurile din presă că acesta s-ar putea numi Patriot Party (Partidul Patriotilor), i-a adus pe foștii săi aliați, republicanii, în derivă. Partidul Republican are în jur de 50 de milioane de simpatizanți, din care 23-30 de milioane sunt membri cotizanți. Pe de altă parte, Donald Trump a adunat 75 de milioane de voturi. Din calcule reiese că bazinul său electoral, format din conservatori autentici, patrioți adevărați, apărători ai creștinismului și ai familiei tradiționale, este imens. Și, să nu uităm, fostul președinte e singurul șef de administrație, din istoria de aproape două secole, care și-a fondat o mișcare ideologică, așa cum este, cu bune și cu rele, *trumpismul*. Potrivit oamenilor familiarizați cu planurile sale, Trump și-ar fi instruit asistenții să pregătească provocări electorale parlamentarilor republicani care s-au dezis de el în ultimele săptămâni în funcție, cum ar fi reprezentanta Liz Cheney (R-Wyo), guvernatorul Georgiei, Brian Kemp (R), senatoarea Lisa Murkowski (R-Alaska) și reprezentantul Tom Rice (R-S.C.). Mai mulți oameni de pe orbita lui Trump, care au vorbit sub condiția anonimatului, au susținut că Trump le-ar fi spus apropiaților că amenințarea terților îi oferă o pârgă pentru a împiedica senatorii republicani să voteze condamnarea lui în timpul procesului din Senat. Consilierii lui Trump spun, de asemenea, că acesta ar intenționa să recruteze candidați opuși trădătorilor și să organizeze sondaje, în perioada următoare, în districtele parlamentarilor vizați, și că fostul președinte are peste 70 de milioane de dolari în numerar pentru a-și finanța eforturile politice.

În cele din urmă, Trump a infirmat zvonurile că și-ar înființa un nou partid, pledând pentru consolidarea Partidului Republican. Problema centrală din cadrul partidului este dacă republicanii vor continua să se organizeze în jurul fidelității față de Trump sau dacă în următorii ani ar trebui să se construiască o coaliție mai largă, care să îi poată controla atât pe cei mai avizi susținători ai săi, cât și pe cei care i-au condamnat comportamentul.

A fost Patriot Party o fumigenă? Și da, și nu. În primul rând, i-a speriat pe liderii republicani că le ia "frișca de pe tortul politic". Nu întâmplător, știrea de presă a apărut într-un ziar de referință, *Wall Street Journal*, exact în perioada în care republicanul McConnell, fostul

---

²⁹Termenul „gambit” vine din limba italiană veche „gambetto”, care înseamnă „a pune piedică”. Gambitul e mișcarea în trei trepte de pe tabla de șah. Potrivit definiției din dicționarul român, gambitul semnifică sacrificarea unui pion alb sau a altei piese la începutul unei partide de șah, pentru obținerea unui avantaj în atac. Termenul a fost folosit pentru prima dată în șah, în anul 1951, în confruntările din acea perioadă, de către preotul spaniol Ruy Lopez de Segura.

șef al Senatului, negocia cu democratul Schumer compunerea unei majorități bipartizane, pentru ca Trump să fie pus sub acuzare, fiindcă, așa cum am precizat, ar fi fost nevoie de două treimi, adică, în total, de 65 de senatori care să ridice mâna împotriva lui Trump. De fapt, unii pot aprecia că însăși punerea sub acuzare semnifică frica *Deep State*-ului³⁰ american de un "come-back pe cai mari" al lui Donald Trump, în competiția pentru alegerile prezidențiale din 2024. Un lucru e cert: și în SUA, ca și în alte state, politicienii sunt controlați, în numele siguranței naționale, de "umbrele din servicii" și poate că pe undeva unele porniri haotice, revanșarde, ale politicienilor trebuie oprite de un „cap limpede”.

În timp ce scriu acest eseu, lucrurile s-au mișcat rapid în judecarea lui Trump în Congres. Senatul SUA l-a achitat pe Donald Trump în al doilea său proces de *impeachment* (cu 43 voturi împotriva și 57 voturi „pentru”). Au fost 7 senatori republicani care au votat pentru condamnarea lui Trump: Richard Burr, Bill Cassidy, Ben Sasse, Lisa Murkowski, Mitt Romney, Susan Collins și Pat Toomey. Pe unii îi vom mai regăsi pe listele republicanilor de candidați la Senat, pe alții nu. Chiar dacă suspansul era aproape inexistent, achitarea este, evident, o ușurare pentru Donald Trump. Pe termen scurt, acest vot îi oferă ocazia de a relua unul dintre argumentele sale favorite din timpul campaniei: să pozeze în martir, în victimă a unei nesfârșite „vânători de vrăjitoare”.

Singurul președinte din istorie pus sub acuzare de două ori, Trump este acum și singurul care a fost achitat de două ori. Reacționând la verdictul Senatului, Donald Trump a părut că se pregătește pentru viitor. „Mișcarea noastră magnifică, istorică și patriotică, 'Make America Great Again', este abia la început”³¹, a afirmat el. Coaliția republicană construită de Ronald Reagan, "hrănită" de George W. Bush și transformată de Trump, este în cumpănă, deoarece partidul nu se mai află la putere nici la Casa Albă, nici la Cameră și nici în Senat pentru prima dată din 2014.

Istoria îl va judeca, totuși, pe Trump, al 45-lea președinte al SUA, poate prin prisma faptului că a pus America pe primul loc în politica externă, dar și pentru că a schimbat mult

---

³⁰Jason Chaffetz, *The Deep State: How an Army of Bureaucrats Protected Barack Obama and Is Working to Destroy the Trump Agenda*, Broadside Books, 2018. Un „stat profund” este un tip de guvernare alcătuit din rețele de putere potențial secrete și neautorizate care funcționează independent de conducerea politică a unui stat în urmărirea propriei agende și obiective. În utilizarea populară, termenul poartă conotații covârșitoare negative, deși acest lucru nu reflectă înțelegerea sa. Gama de utilizări posibile a termenului este similară cu cea pentru guvernarea din umbră. Termenul „deep state” se poate referi la: (1) planurile pentru un guvern de urgență care preia puterea în caz de dezastru, (2) un guvern condus de o birocrație sau o ramură a serviciilor de securitate nealese. În *Deep State*, Jason Chaffetz dezvăluie o conducere înrădăcinată în cadrul serviciului public care rezistă expunerii responsabilității. În calitate de președinte al Comitetului de supraveghere al Camerei, Chaffetz a fost cel care a provocat „statul profund” și a încercat să-l tragă la răspundere.

³¹„After impeachment acquittal, Trump says his movement 'has only just begun'”, Associated Press, 13 februarie 2021, <https://www.pbs.org/newshour/politics/after-impeachment-acquittal-trump-says-his-movement-has-only-just-begun> (accesat pe 15 februarie 2021).

lumea. De asemenea, va fi văzut, probabil, de propriii cetățeni, sau de o parte din ei, ca unul dintre cei mai slabi, dacă nu chiar cel mai slab președinte pe care America l-a avut. Dar trebuie să recunoaștem că Trump a realizat câteva lucruri utile.

Pe plan intern, el a impus o serie de politici, cum ar fi o reducere a ratei prea mari a impozitului pe profit și o relaxare a unor reglementări excesiv de împovărătoare, care par să fi contribuit la o creștere economică robustă până la venirea pandemiei. În politica externă, el merită credit pentru că a consolidat politica SUA în fața unei Chine din ce în ce mai represive, puternice și asertive. De asemenea, el a avut dreptate să furnizeze arme defensive Ucrainei, având în vedere că o parte a țării se află sub ocupația rusă. Negocierea unui nou pact comercial cu Mexicul și Canada (și apoi convingerea Congresului să-l aprobe) a fost o realizare semnificativă, chiar dacă îmbunătățirea acordului de liber schimb din America de Nord (NAFTA) a fost modestă și părți importante ale noului acord au fost copiate din textul Parteneriatului Trans-Pacific, pe care Trump l-a respins în mod de neînțeles. Statele Unite au jucat, de asemenea, un rol valoros în facilitarea normalizării legăturilor dintre Israel și mai mulți dintre vecinii săi arabi, în ciuda eșecului lor de a face progrese în problema palestiniană.

Dar aceste realizări și orice alte realizări sunt diminuate de ceea ce Trump a greșit. Se remarcă în special trei eșecuri. Primul este paguba pe care a făcut-o democrației americane. Evenimentele din 6 ianuarie 2021, când o mulțime de susținători ai lui Trump au asediat și au ocupat Capitoliul SUA, au fost punctul culminant al eforturilor președintelui de a demoniza mass-media. De asemenea, a pus sub semnul întrebării autoritatea instanțelor, respingând rezultatele alegerilor prezidențiale, care au trecut fiecare test serios al legitimității lor, deși a avut, în privința alegerilor, exemplul lui Al Gore, care a recunoscut înfrângerea în fața lui George W. Bush, deși diferența a fost infimă. Cu siguranță, nu toată vina o are Trump, pentru că nimeni nu a forțat atât de mulți deținători de funcții republicane să-i urmeze exemplul în încercarea de a submina legitimitatea victoriei președintelui ales Joe Biden. Cei care i-au permis lui Trump, prin sprijinul lor politic și financiar, să facă acest lucru, împărtășesc responsabilitatea pentru atacul său susținut asupra restricțiilor care sunt esențiale pentru funcționarea oricărui sistem democratic. Cu toate acestea, ceea ce distinge acest incident al populismului american de episoadele anterioare este că a fost conceput din Biroul Oval, mai degrabă decât din exterior.

Al doilea eșec este controlul pandemiei COVID-19. Izbucnirea crizei coronavirusului și răspândirea ulterioară au fost eșecul Chinei, dar răspunsul inept și inadecvat al lui Trump este ceea ce explică de ce 400.000 de americani au murit din cauza acestei boli până când a părăsit funcția. Răspunsul defectuos al SUA a făcut ca milioane de locuri de muncă și afaceri

să dispară (unele în mod permanent), milioane de studenți să rămână în urmă cu învățătura și guvernele și oamenii din întreaga lume să-și piardă respectul față de America. Administrația Trump ar fi putut și ar fi trebuit să ia mai multe măsuri pentru a face față coronavirusului. Deși merită credit pentru rolul său în accelerarea dezvoltării vaccinurilor COVID-19, această realizare a fost parțial subminată de eșecul de a aranja livrarea lor eficientă. Administrația nu a reușit, de asemenea, să ofere mesaje consistente cu privire la necesitatea purtării măștilor, nu s-a asigurat că personalul medical dispune de echipament de protecție adecvat și nu a oferit sprijin federal esențial pentru dezvoltarea unor teste eficiente, totul în contrast cu răspunsurile relativ reușite din Taiwan, Australia, Noua Zeelandă, Germania, Vietnam și China. În mod ironic, Trump s-a temut că prioritizarea luptei împotriva COVID-19 ar slăbi economia și ar fi condamnat șansele sale de realegere, când, de fapt, eșecul său de a se ridica la înălțimea provocării reprezentate de pandemie l-a făcut să piardă alegerile.

Al treilea eșec care definește moștenirea lui Trump a fost o politică externă care a subminat poziția Americii în lume. Coreea de Nord și-a crescut stocul nuclear și a construit mai multe rachete balistice, în ciuda diplomației personale a lui Trump cu Kim Jong-un. Iranul a redus timpul necesar pentru a dezvolta arme nucleare în urma ieșirii unilaterale a administrației Trump din pactul nuclear din 2015 (Planul de Acțiune Comprehensiv Comun), dictatura în Venezuela este consolidată, iar Rusia, Siria și Iranul și-au sporit influența în Orientul Mijlociu, după ce America a retras trupele și sprijinul către partenerii locali. Mai general, retragerea SUA din acordurile și instituțiile internaționale a devenit semnul distinctiv al politicii externe a lui Trump, la fel ca și criticile sale față de aliații europeni și asiatici ai Americii, confortul în relațiile cu liderii autoritari și nesocotirea încălcărilor drepturilor omului. Rezultatul net a fost o reducere a influenței SUA pe scena mondială.

Trump a moștenit un set de relații, alianțe și instituții care, oricât de imperfecte ar fi fost, de-a lungul a 75 de ani au creat un context în care conflictul/concurența de mare putere a fost evitat, democrația s-a extins, iar bogăția și nivelul de trai au crescut. Îmbrățișând un amestec de naționalism „America First”, unilateralism și izolaționism, Trump a făcut tot ce a putut pentru a perturba multe dintre aceste relații și aranjamente, fără a pune nimic bun în locul lor. Va fi dificil - dacă nu chiar imposibil - să repari acest prejudiciu în curând. În timp ce lumea era deja într-o dezordine tot mai mare și în timp ce influența SUA scădea deja, Trump, alături de pandemie, a accelerat dramatic ambele tendințe.

În fine, dacă credeți că totul s-a terminat, veți fi surprinși că atacul împotriva lui Trump continuă în justiție. Potrivit *New York Times*³², Donald Trump nu a plătit niciun impozit pe venit în 10 din ultimii 15 ani. Acesta a plătit doar 750 de dolari impozite federale în 2016, anul alegerii sale în funcția de președinte al Statelor Unite, și tot atât în 2017, declarând mai multe pierderi decât venituri. Tribunalul Suprem din SUA a decis, în iulie 2020, că firma contabilă a lui Trump trebuia să predea documentele solicitate, însă acesta a făcut recurs în două rânduri. Între timp, Trump a declarat că ancheta privind activitățile sale financiare, condusă de procurorul Cyrus Vance, un democrat, este „o vânatoare de vrăjitoare”. În schimb, Vance afirmă că desfășoară o anchetă complexă în privința unor presupuse fraude bancare comise de The Trump Organization, entitatea care grupează companiile lui Trump.

Concluzia este că Donald Trump a predat o țară și o lume în stare mult mai proastă decât a moștenit. Aceasta este moștenirea lui tulburătoare.

Doctrina lui Biden prinde contur

„Doctrina” președintelui Trump a fost mai mult un slogan decât o strategie. „America First” a fost un crez maleabil, invocat pentru a justifica orice, de la sancțiuni asupra națiunilor străine și tarife pentru mărfurile străine, până la expulzarea solicitanților de azil de la frontierele SUA, renunțarea Washingtonului la încheierea acordurilor și ieșirea din organizații internaționale majore. Toate acestea și altele au pus administrația Trump pe un curs perceput ca fiind ostil, înstrăinând adesea pe aliații istorici, în timp ce au crescut tensiunile cu adversarii tradiționali, China și Rusia.

Președintele Joe Biden a intrat în funcție într-o misiune de a reseta, metaforic vorbind, Casa Albă. Există deja planuri pentru a inversa numeroasele mișcări ale lui Trump, iar acestea s-au întâmplat încă din prima zi la Casa Albă, prin semnarea a 15 Ordine executive prezidențiale. Cu toate acestea, mandatul actualului președinte nu va marca o revenire la epoca în care Biden era vicepreședinte, înainte ca Trump să-și declanșeze campania de „întrerupere globală” a relațiilor. O legiune de oficiali din epoca Obama se întorc la guvern, dar analiștii se așteaptă ca aceștia să desfășoare o abordare mai „dură” și poate mai puțin înțeleasă a nenumăratelor provocări de peste mări ale Statelor Unite. Există riscul ca fostul vicepreședinte al lui Barack Obama să vadă lumea așa cum era atunci când a părăsit funcția

---

³²„Six key findings from the New York Times' Trump taxes bombshell”, *The Guardian*, 28 septembrie 2020, <https://www.theguardian.com/us-news/2020/sep/27/new-york-times-trump-tax-returns-key-findings> (accesat 14 februarie 2021).

acum patru ani, nu așa cum este astăzi, și să fie tentat de o simplă revenire la normal. Dar lumea s-a schimbat și Trump a schimbat jocul pe prea multe subiecte pentru ca acest lucru să fie posibil, mai ales că tinerii consilieri de stânga au schimbat doctrina. Secretarul de stat francez pentru afaceri europene, Clément Beaune, avertizează că Vechiul Continent nu ar trebui să considere că situația va fi ca înainte de alegerea președintelui Trump. „Anumite tendințe ale președinției Trump - presiunea asupra Uniunii Europene cu privire la participarea sa la efortul de apărare, fermitatea cu privire la comerț și confruntarea cu China - vor continua, cred, să persiste într-un fel sau altul³³”, a declarat el reporterilor din Washington. Pentru Beaune este clar că „Europa trebuie să își asume o responsabilitate mai mare”. Conceptul autonomiei strategice rămâne la fel de important și în timpul administrației Biden/Harris. „Europa trebuie să-și definească singură valorile și interesele. Desigur, nu împotriva SUA, trebuie să colaborăm cu America”. Beaune, considerat un apropiat al președintelui francez Macron, speră că această colaborare va fi mult mai bună pe teme ca protecția climei, politica de securitate și comercială. „Parteneriatul are nevoie de un nou avânt”³⁴.

În prima zi a mandatului la Casa Albă, așa cum scriam mai sus, Biden a semnat o serie de ordine executive pentru o revenire la Acordul Climatic de la Paris, pe care Trump l-a abandonat, și a anunțat un summit major privind acțiunile climatice, care va fi găzduit în Statele Unite în primele luni ale președinției sale. Asistenții de vârf de la Casa Albă recunosc că obiectivele de mediu pe care administrația Obama le-a stabilit în 2015 nu mai sunt adecvate. „Nu este suficient pentru locul unde știința spune că trebuie să fim și nu este suficient pentru că am pierdut timp critic în ultimii ani³⁵”, a declarat reporterilor Brian Deese, candidatul lui Biden pentru directorul Consiliului Economic Național. Joe Biden este pregătit pentru o acțiune de combatere a crizei climatice și prin blocarea conductei Keystone XL, deși experții au avertizat că luptele privind mediul se preconizează a fi lungi și dure în timpul președinției. Biden a decis să revoce un permis pentru conducta Keystone XL, un controversat proiect transfrontalier care ar fi adus 830.000 de barili de țiței în fiecare zi din Alberta, Canada, pe o conductă care rulează către rafinările de petrol de pe coasta Golfului Mexic din

---

³³Steven Erlanger, „Europe Lauds Biden but Wonders: What Will He Want? How Long Will He Stay?”, *New York Times*, 8 noiembrie 2020, <https://www.nytimes.com/2020/11/08/world/europe/biden-europe-macron-merkel.html> (accesat pe 15 februarie 2021).

³⁴Pauline Théveniaud, „Présidentielle américaine: Biden élu, l'Europe soulagée”, *Le Parisien*, 8 noiembrie 2020, <https://www.leparisien.fr/international/presidentielle-americaine-biden-elu-l-europe-soulagee-08-11-2020-8407198.php> (accesat pe 15 februarie 2021).

³⁵Oliver Milman, „Biden to 'hit ground running' as here joins Paris climate accords”, *The Guardian*, 19 ianuarie 2021, <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/19/biden-environment-paris-climate-agreement-keystone-xl-pipeline> (accesat 14 februarie 2021).

SUA. Se așteaptă ca președintele nou ales să anuleze și regulile date de către Trump în ceea ce privește limitarea emisiei de metan, un puternic gaz cu efect de seră, din operațiunile de forare a petrolului și a gazelor. Încă de la începutul mandatului, Biden a renunțat la unele dintre planurile cheie ale agendei nativiste a lui Trump, inversând deciziile lui privind interdicțiile de călătorie asupra cetățenilor din mai multe țări cu majoritate musulmană, și a reînviat programele americane de reinstalare a refugiaților, prin promovarea unei revizuirii legislative cuprinzătoare a politicii de imigrare. Administrația sa se așteaptă, de asemenea, să răspundă preocupărilor legate de trecerile ilegale la frontiera sudică a SUA, nu cu un zid fizic, ci cu eforturi extinse de îmbunătățire a securității și a condițiilor economice din America Centrală - cauzele fundamentale care determină migrația.

În interviuri, o serie de experți în politică externă și securitate națională, recrutați pentru roluri în administrația Biden, au subliniat importanța consolidării alianțelor Americii din întreaga lume, după diplomația eronată și uneori agresivă a lui Trump. Primul test major al acestei abordări va veni atunci când Biden va lua în considerare Acordul nuclear cu Iranul. Îl va putea resuscita? Partenerii europeni se tem că, având în vedere stocurile în creștere de uraniu îmbogățit ale Iranului, există o fereastră îngustă care să oblige Teheranul să revină la acord. Președintele Biden a sugerat că va adopta o altă politică de conciliere față de Iran. Problema este că noua arhitectură a regiunii include state fundamental ostile Iranului, în special capacităților sale nucleare. Acestea nu au încredere în promisiunile iraniene cu privire la această problemă, deoarece trădarea ar putea fi catastrofală pentru ei. Biden nu poate lăsa structura alianței în devenire (Israel plus statele din Golf) să se destrame și nici nu își poate permite să meargă înainte fără o mână forte a SUA. Biden poate spune că vrea să fie mai conciliant cu Iranul și chiar ar putea fi astfel, dar poate face acest lucru doar prin propunerea unei alternative la alianța regională creată în timpul administrației anterioare.

Pe alte fronturi, totuși, ar putea exista mai multă continuitate cu Trump. Cei din tabăra lui Biden sunt dornici să lichideze eforturile de război ale SUA în Orientul Mijlociu (spre deosebire de Trump, ei pot ține seama de cererile Congresului de a pune capăt sprijinului SUA pentru campania militară condusă de saudiți în Yemen). Democrații fac parte dintr-un consens bipartizan de la Washington, care consideră China ca fiind un rival strategic al cărei ascensiune trebuie limitată și al cărei influență globală tot mai mare trebuie verificată. Secretarul de Stat Blinken, ales de președintele Biden, a spus că a fost de acord cu evaluarea de ultimă oră a administrației Trump că o campanie de represiune a Chinei în regiunea extrem-occidentală a Xinjiangului echivalează cu un genocid. Este un semn care subliniază că

opinia lui Biden referitoare la Beijing nu va reprezenta - în ceea ce privește China - o abatere semnificativă de la aceea a lui Trump.

Joe Biden intră în președinție cu la fel de puține posibilități de alegeri ca Donald Trump, iar modul în care va rezolva relația cu China va fi critică. Inițiativa este în mâinile Chinei, deoarece SUA își pot păstra pozițiile actuale. La fel, Rusia poate continua să dobândească profunzime strategică prin crearea de realități informale în locuri precum Belarus sau Caucazul de Sud. Așa cum logica epocii Obama a rămas în vigoare sub Trump, tot așa va rămâne logica lui Trump sub Biden, adaptându-se la noile realități și la noua retorică. Politica SUA va continua să se concentreze pe noua aliniere din Orientul Mijlociu, pe controlul asupra Rusiei și pe confruntarea cu China.

Cât privește Europa, la fel ca pentru administrația Trump, ea nu este nici pentru administrația Biden zona de politică externă cea mai importantă. Washingtonul privește mai ales spre Asia și vede în ascensiunea Chinei cea mai mare amenințare pentru securitatea și bunăstarea Americii. Este o evoluție care a început încă din timpul președinției Obama. Referitor la procentul de 2% din PIB pentru Apărare, și Biden va face presiuni pentru sporirea cheltuielilor militare ale europenilor și pentru respectarea obligației de a majora bugetele Apărării peste 2% din PIB, așa cum s-au angajat să o facă țările europene din NATO. În premieră, Franța va aplica taxe speciale pentru marile companii americane de IT. Se adaugă disputa privind subvențiile de stat ilegale pentru Boeing. Organizația Mondială a Comerțului a aprobat, în acest sens, sancțiunile vamale europene în valoare de miliarde de euro. Președintele Biden ar putea deschide ușa pentru reînnoirea acordului de liber schimb transatlantic. Comerțul este un domeniu care ar putea intensifica cooperarea transatlantică, dar este în același timp o zonă plină de capcane.

Prima mișcare în politica externă a lui Biden: reintroducerea acordurilor internaționale

În vederea readucerii Americii în concertul țărilor aliate, președintele Joe Biden i-a numit, în funcții de top ale Departamentului de Stat, pe Antony J. Blinken ca Secretar de Stat și pe doi oficiali din epoca Obama ca ajutoare: Wendy Sherman³⁶, în funcția de secretar

---

³⁶În timpul administrației Clinton, a fost consilier al Departamentului de Stat al Statelor Unite din 1997 până în 2001. A fost, de asemenea, consilier special al președintelui Bill Clinton și al secretarului de stat Madeleine Albright și coordonator de politici pentru Coreea de Nord. În acest din urmă rol, ea a jucat un rol esențial în negocierile legate de programele de arme nucleare și de rachete balistice ale Coreei de Nord (biografie State Department US, https://1997-2001.state.gov/picw/acwbio_sherman.html).

adjunct de stat, și ambasadorul Victoria Nuland, în calitate de subsecretar de stat pentru afaceri politice. Sherman a jucat un rol cheie în acordul nuclear din 2015 cu Iranul. Nuland, în calitate de asistent al Secretarului de Stat pentru Europa și Eurasia, a fost implicată în făurirea relațiilor din Europa de est ale administrației Obama. Antony J. Blinken este un apărător al alianțelor globale și cel mai apropiat consilier de politică externă al președintelui ales Joseph R. Biden Jr., funcție din care va încerca să unească partenerii internaționali într-o nouă competiție cu China³⁷. Ceea ce este clar din numirile lui Biden este că apreciază experiența instituțională, multilateralismul și o politică externă care pune alianțele pe primul plan. Indicativul acestei abordări este numirea lui Kurt Campbell în calitate de coordonator pentru afacerile indo-pacifice („Asia co-ordinator” sau „Asia Tsar”). Experiența sa în formularea inițială a „pivotului Asia”, experiența profundă în gestionarea unei serii de provocări în regiunea indo-pacifică, inclusiv Coreea de Nord și China, precum și rețelele sale extinse pe plan intern și internațional demonstrează că administrația Biden va plasa zona indo-pacifică în centrul politicii sale externe. De asemenea, este importantă selecția lui Lauren Rosenberger, fost director al Consiliului de Securitate Națională pentru China și Coreea la Casa Albă în administrația Obama și fost șef de cabinet pentru Blinken, în acel moment secretar adjunct de stat, în poziția de director pentru China la Consiliul Național de Securitate. Nominalizările lui Shanthi Kalathil în calitate de coordonator al democrației și drepturilor omului în Consiliul de Securitate Națională și a lui Tarun Chhabra ca director senior pentru tehnologie și securitate națională sunt esențiale pentru a înțelege modul în care administrația Biden privește China. Alegerea domnului Biden pentru U.S. Trade Representative (reprezentanța comercială a SUA) este Katherine Tai³⁸, care a condus efortul administrației Obama cu privire la pământuri rare (cele care sunt folosite la producerea în principal a semiconductoarelor) și care la ora actuală sunt sub dominația Chinei.

---

³⁷Blinken, în vârstă de 58 de ani, fost secretar de stat adjunct sub președintele Barack Obama, și-a început cariera la Departamentul de Stat în timpul administrației Clinton. Acreditările sale extinse de politică externă sunt de așteptat să ajute la calmarea diplomaților americani și a liderilor globali deopotrivă, după patru ani de strategii de răscoală ale administrației Trump și de fanfaronadă naționalistă. De asemenea, Biden va numi un alt asistent apropiat, Jake Sullivan, în calitate de Consilier de securitate națională, potrivit unei persoane familiare cu procesul. Sullivan, în vârstă de 43 de ani, i-a succedat lui Blinken în funcția de consilier de securitate națională al vicepreședintelui Biden și a ocupat funcția de șef al planificării politicilor la Departamentul de Stat sub conducerea lui Hillary Clinton, devenind cel mai apropiat consilier strategic al ei. Cf. ”Biden Chooses Antony Blinken, Defender of Global Alliances, as Secretary of State”, *New York Times*, 22 noiembrie 2020, <https://www.nytimes.com/2020/11/22/us/politics/biden-antony-blinken-secretary-of-state.html> (accesat pe 14 februarie 2021).

³⁸Katherine Tai s-a prezentat, după ce a fost desemnată ca reprezentantă comercială. Părinții ei s-au născut în China, au trăit în Taiwan, au venit în SUA în anii 1960 și au devenit cetățeni la cinci ani după nașterea lui Tai. Cf. Ayesha Rascoe, ”Who Is Katherine Tai, Biden's Pick For U.S. Trade Representative?”, *NPR*, 29 decembrie 2020, <https://www.npr.org/2020/12/29/951208082/who-is-katherine-tai-bidens-pick-for-u-s-trade-representative?t=1615779129387> (accesat pe 16 februarie 2021).

Președintele Joe Biden a semnalat că se va alătura multor tratate, acorduri și organisme internaționale din care fostul președinte Donald J. Trump a retras Statele Unite în ultimii patru ani. Aceștia vor fi primii pași ai lui Biden în inversarea acțiunilor de politică externă ale lui Trump, pe care președintele Council on Foreign Affairs Richard N. Haass le-a definit drept „Doctrina retragerii”³⁹, după ce Trump a scos SUA din mai multe acorduri internaționale și nu numai. Unele dintre aceste acțiuni vor fi mai greu de realizat, în special cele care necesită aprobarea Congresului. De asemenea, Biden ar putea întâmpina o serie de obstacole diplomatice inclusiv de la aliați. Întrebarea majoră este cât de mult a fost afectată credibilitatea conducerii SUA?

Să enumerăm soluțiile propuse de Biden:

a) *Acordul de la Paris*

În prima zi în funcție, Biden a semnat o scrisoare pentru a reintroduce Statele Unite în Acordul de la Paris, un pact global semnificativ privind clima, care impune ca aproape toate țările să stabilească angajamente de reducere a emisiilor, deși acestea nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic. Reintrarea în cadrul acordului necesită doar o notificare cu o lună înainte, astfel încât Statele Unite vor reveni până în martie 2021. După aceea, Statele Unite ar putea să-și consolideze angajamentele de reducere a emisiilor și să servească drept exemplu pentru alte țări, înaintea unei noi conferințe majore privind schimbările climatice, cunoscută sub numele de COP26, care va avea loc în noiembrie 2021. Biden a lansat un plan climatic ambițios, angajându-se să lucreze în vederea obținerii unor emisii nete zero în Statele Unite până în 2050, dar unele dintre acțiunile propuse de el necesită aprobarea Congresului.

b) *Organizația Mondială a Sănătății (OMS)*

Tot în prima zi de mandat, Biden s-a alăturat Organizației Mondiale a Sănătății, o agenție a ONU care coordonează eforturile internaționale de sănătate. În mijlocul pandemiei COVID-19, Trump și-a anunțat intenția de a retrage Statele Unite și de a reduce fondurile către OMS, limitând angajamentul SUA cu organismul, din cauza eșecului său de a reduce influența chineză (retragerea nu ar fi intrat în vigoare decât în luna iulie 2021). Biden l-a readus deja la pupitrul de coordonare a campaniei anti-COVID pe expertul american Dr. Anthony Fauci. Fauci a confirmat că și Statele Unite se vor alătura inițiativei COVAX, condusă de OMS, care implică distribuția, până la sfârșitul anului, a două miliarde de doze de vaccin împotriva COVID-19 în întreaga lume.

---

³⁹Richard Haass, „Trump’s foreign policy doctrine? The Withdrawal Doctrine”, *Washington Post*, 27 mai 2020, <https://www.washingtonpost.com/opinions/2020/05/27/trumps-foreign-policy-doctrine-withdrawal-doctrine/> (accesat pe 16 februarie 2021).

c) *Acordul nuclear cu Iranul*

Biden a promis să se alătore acordului nuclear iranian, cunoscut formal sub numele de Planul de Acțiune Comprehensivă Comun (JCPOA), dar reînvierea acordului nu va fi ușoară, așa după cum am arătat mai sus. De asemenea, Biden a semnalat că dorește să negocieze, în paralel, un acord succesor care să abordeze programul de rachete al Iranului și sprijinul pentru partenerii regionali, o idee pe care oficialii iranieni au respins-o până acum. Un acord renegociat ar putea necesita aprobarea Congresului. În viziunea noului secretar de stat Antony Blinken, Iranul trebuie să facă primul pas. De asemenea, noul director american pentru informații, Avril Haines⁴⁰, s-a angajat să lanseze un raport confidențial cu privire la asasinarea din 2018 a jurnalistului saudit Jamal Khashoggi. Gestul ar trebui să-l pună pe gânduri pe prințul moștenitor al Arabiei Saudite, Mohammed bin Salman, considerat „responsabil” pentru crimă de către Senatul SUA.

d) *Consiliul ONU pentru Drepturile Omului*

Biden a spus în timpul campaniei sale că se va alătura Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, un organism din care administrația Trump a scos SUA, din cauza faptului că include „agresori ai drepturilor omului”, precum China și Venezuela. Statele Unite nu sunt eligibile să candideze pentru o funcție în consiliu până la finele anului 2021.

e) *Parteneriatul trans-Pacific (TPP)*

În 2017, Trump a scos SUA din Parteneriatul Trans-Pacific (TPP), un acord comercial care a fost piesa centrală a politicii fostului președinte Barack Obama față de Asia, dar care nu a fost niciodată aprobat de Congres. După plecarea Statelor Unite, celelalte unsprezece țări au avansat cu o nouă versiune a pactului, Acordul cuprinzător și progresiv pentru parteneriatul trans-pacific (CPTPP). În calitate de vicepreședinte, Biden a susținut TPP. În timpul primarelor democratice, el a spus că va încerca să renegocieze TPP și să abordeze preocupările ridicate de unii democrați, inclusiv prin adăugarea de protecții pentru muncitorii americani și referitor la condițiile de mediu.

f) *Acordurile strategice pentru armele nucleare*

---

⁴⁰Noul președinte al SUA, Joe Biden, a desemnat-o pe Avril Haines în funcția de director pentru informații naționale, după depunerea jurământului ea urmând să devină prima femeie care conduce comunitatea de informații din SUA, post creat după atacurile teroriste de la 11 septembrie 2001. Senatul a confirmat, cu 84 de voturi pentru – dintre care numeroși republicani – și 10 voturi împotriva, numirea lui Haines, aceasta devenind primul membru al cabinetului Biden care obține confirmarea camerei superioare a Congresului SUA. Fost director adjunct al Agenției Centrale de Informații (CIA) în perioada 2013-2015, ea va superviza și va coordona activitățile CIA, Agenției de Securitate Națională (NSA) și altor 16 agenții cu competențe în domeniul intelligence („Avril Haines devine prima femeie care va conduce serviciile de informații din SUA”, *G4Media*, 21 ianuarie 2021, <https://www.g4media.ro/avril-haines-devine-prima-femeie-care-va-conduce-serviciile-de-informatii-din-sua.html> (accesat pe 14 februarie 2021)).

Biden va continua imediat eforturile pentru a reînvia ultimul acord de control al armelor cu Rusia: Noul Tratat Strategic de Reducere a Armelor, cunoscut sub numele de Noul START (New START). Potrivit Kremlinului, președinții Rusiei și SUA au convenit, într-o convorbire telefonică, să prelungească ultimul tratat de dezarmare nucleară în vigoare între cele două puteri nucleare, care expiră la 5 februarie. Putin l-a numit pe Serghei Riabkov, vice-ministrul de externe, reprezentant oficial al președinției ruse în cadrul procesului de ratificare a prelungirii acordului în Adunarea Federală a Rusiei (parlamentul bicameral format din Duma de Stat și Consiliul Federației). Întrebat de TASS⁴¹ cu privire la termenii prelungirii tratatului, Riabkov a precizat că SUA au acceptat „condițiile noastre: timp de cinci ani fără condiții preliminare, fără adăugiri, fără anexe⁴²”. Președintele rus Vladimir Putin a semnat prelungirea cu cinci ani a importantului tratat ruso-american New START privind limitarea arsenalelor nucleare, după acordul la care s-a ajuns în extremis între Moscova și Washington pentru salvarea acestuia, relatează AFP și Reuters. „Vladimir Putin a semnat legea federală de ratificare a acordului asupra extinderii tratatului între Rusia și SUA privind măsuri vizând reducerea și limitarea armelor strategice ofensive⁴³”, a anunțat Kremlinul într-un comunicat. Rusia a precizat că prelungirea va intra în vigoare odată ce ambele părți vor face schimb de note diplomatice privind încheierea procedurilor lor interne. Cele două camere ale parlamentului rus au votat „în viteză” pentru ratificarea prelungirii New START. Semnat în 2010 și având termenul de expirare în februarie 2021, New START este considerat o piatră de temelie pentru controlul armelor la nivel global, limitând numărul focoaselor nucleare strategice, al rachetelor și bombardierelor pe care SUA și Rusia le pot desfășura⁴⁴. Administrația Trump a purtat discuții cu Rusia pentru a prelungi tratatul, dar nu a ajuns niciodată la un acord.

Trump s-a retras dintr-un alt acord de control al armelor cu Rusia, Tratatul privind Forțele Nucleare cu Rază Medie de Acțiune (INF), dar și din Tratatul privind Cerul Deschis. Tratatul privind Cerul Deschis permite semnatarilor să zboare cu aeronave neînarmate peste teritoriul celorlalți, pentru supraveghere. Rusia a urmat și ea Statele Unite pentru a ieși din

---

⁴¹ „US to finalize procedures on New START extension by Feb 5, says Department of State”, TASS, 30 ianuarie 2021, <https://tass.com/world/1250681> (accesat pe 15 februarie 2021).

⁴² Andrew E. Kramer, „Kremlin Welcomes Biden’s Offer to Extend Nuclear Treaty”, *New York Times*, 22 ianuarie 2021, <https://www.nytimes.com/2021/01/22/world/europe/us-russia-biden-nuclear-treaty.html> (accesat 15 februarie 2021).

⁴³ Jonathan Brown, „Kremlin Welcomes U.S. Offer to Extend Nuclear Pact, Seeks ‘Details’”, *The Moscow Times*, 22 ianuarie 2021, <https://www.themoscowtimes.com/2021/01/22/kremlin-welcomes-us-offer-to-extend-nuclear-pact-seeks-details-a72698> (accesat pe 15 februarie 2021).

⁴⁴ Florin Ștefan, „#ArmeStrategice. Putin a promulgat prelungirea tratatului ruso-american de dezarmare New START”, *Agerpres*, 29 ianuarie 2021, <https://www.agerpres.ro/politic-ex/2021/01/29/armestrategice-putin-a-promulgat-prelungirea-tratatului-ruso-american-de-dezarmare-new-start--652200> (accesat pe 13 februarie 2021).

pact. Administrația Biden ar trebui probabil să solicite aprobarea Senatului pentru a ratifica din nou tratatul, deși acest lucru s-ar putea să nu se realizeze, militarii americani acuzându-i pe ruși că au schimbat echipamentele de cercetare de pe avioanele lor, echipamente inițial convenite a fi folosite în tratat. Este unul din acordurile majore din domeniul militar pe care americanii îl aveau cu Rusia, tratat semnat și de celelalte state membre NATO. Acordul „Cer deschis” a fost negociat de președintele George H.W. Bush și secretarul său de stat, James Baker, în 1992, după prăbușirea Uniunii Sovietice. De atunci, acordul a fost semnat de 35 de țări (inclusiv România). Cotidianul economic rus Kommersant⁴⁵, citând surse oficiale anonime, a relatat că Rusia își va anunța, probabil, la începutul acestui an ieșirea din Tratatul „Cer Deschis”. Publicația relatează că Rusia se va retrage efectiv din tratat peste șase luni, după ce va trimite notificări celorlalți membri ai pactului cu privire la decizia sa, cu excepția cazului în care se va răzgândi între timp, potrivit Reuters, citată de Agerpres⁴⁶. Rusia se teme de faptul că celelalte state NATO vor împărtăși cu SUA datele colectate în zborurile lor.

g) *Tratatul privind comerțul cu arme*

Trump a eliminat, de asemenea, semnătura SUA din Tratatul privind comerțul cu arme, un pact care stabilește standarde globale pentru comerțul internațional de arme convenționale. Obama a semnat tratatul în 2013, dar Senatul nu l-a aprobat niciodată, făcând din Statele Unite una dintre puținele țări care au semnat, dar nu au ratificat tratatul. Biden ar putea să-l semneze din nou, dar probabil s-ar confrunta cu votul Senatului împotriva ratificării.

h) *UNESCO*

Statele Unite nu au acordat din 2011 finanțare Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) - agenția cea mai cunoscută pentru desemnarea siturilor Patrimoniului Mondial – din cauza recunoașterii teritoriilor palestiniene de către organism. Citând îngrijorări similare, Trump a retras în totalitate calitatea de membru al Statelor Unite. Biden ar avea nevoie de aprobarea Congresului pentru a relua finanțarea UNESCO.

i) *Planul lui Biden de ajutor pentru pandemie*

În Senat, mai mult de un sfert din deținătorii de mandate au fost schimbați în ultimii patru ani - inclusiv cinci dintre republicanii care l-au laudat pe Biden odată cu discursul din

---

⁴⁵„Russia to announce exit from Open Skies Treaty – Kommersant”, *Reuters*, 15 ianuarie 2021, <https://finance.yahoo.com/news/russia-announce-exit-open-skies-090140744.html?guccounter=1> (accesat pe 15 februarie 2021).

⁴⁶Lilia Traci, „Rusia, pe cale de a anunța retragerea din Tratatul «Cer Deschis» (Kommersant)”, *Agerpres*, 15 ianuarie 2021, <https://www.agerpres.ro/politica-externa/2021/01/15/rusia-pe-cale-de-a-anunta-retragerea-din-tratatul-cer-deschis-kommersant-643673> (accesat pe 15 februarie 2021).

12 ianuarie 2015 al lui Obama despre „Starea națiunii”. Mulți dintre noii membri sunt susținători republicani din epoca Trump, profund polarizată, și care nu au slujit niciodată într-un Senat. Există o mulțime de semne că influența fostului președinte Donald J. Trump asupra partidului său poate persista. În timp ce ratingul de aprobare a fostului președinte a scăzut brusc printre republicani după atacul de la Capitoliu, trumpismul rămâne încorporat în firmamentul partidului. Mulți oficiali de stat republicani, lideri locali și alegători cred în continuare afirmațiile lui Trump de fraudă electorală și îl consideră pe Biden drept ilegal. Planul de ajutor pentru pandemie propus de Biden, de 1,9 trilioane de dolari, a primit un răspuns sceptic din partea republicanilor, inclusiv a mai multor centristi care au ajutat la elaborarea pachetului economic care a trecut la sfârșitul anului trecut. Senatorul Roy Blunt din Missouri, președintele Comitetului Republican pentru Politică al Senatului, a numit propunerea ca fiind lipsită de sens. „Tocmai am adoptat un program cu peste 900 de miliarde de dolari”, a declarat reporterilor senatorul Mitt Romney, republican din Utah, la scurt timp după inaugurare. Pentru a negocia planul, Biden s-a întâlnit la Casa Albă cu 10 senatori republicani, dar aceștia au cerut o mișurare a acestuia la 618 miliarde USD⁴⁷.

Cum va arăta politica externă a lui Joe Biden?

Este greu de spus. Nu există, la urma urmei, nici o doctrină Biden. A fost membru al Comitetului pentru relații externe, dar nu a fost niciodată unul dintre cei mai buni gânditori internaționali ai Senatului, așa cum a fost prietenul său republican John McCain. Și atunci ce va fi pe agenda internațională? Cel mai bun lucru pe care îl putem spune despre pozițiile de politică externă ale lui Biden din trecut este că acestea au fost disparate. El s-a opus Războiului din Golf în 1991, a votat în favoarea Războiului din Irak în 2003 și a declarat mai târziu că regretă acest vot, s-a opus creșterii numărului trupelor în 2007, a susținut o descentralizare în trei părți a Irakului de-a lungul liniilor sectare și apoi a promis, în timpul campaniei din 2020, să aducă majoritatea trupelor acasă. A sprijinit războiul din Afganistan pentru a-i învinge pe talibani, iar acum vrea să scoată forțele din Afganistan, în mijlocul unei reveniri a talibanilor. A acceptat linia cu privire la politica curioasă a lui Barack Obama în Siria, ar fi încercat să-l împiedice pe acesta să invadeze Libia și acum spune că va pune capăt sprijinului american pentru războiul inuman al saudiților împotriva locuitorilor din Yemen. Este un susținător al NATO și îi place ONU.

---

⁴⁷„Biden pushes \$1.9tn bill without Republican support”, *BBC News*, 6 februarie 2021, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-55960364> (accesat pe 15 februarie 2021).

Biden, la fel ca mulți democrați, vede un rol conducător pentru America în lume, cu intervenții ocazionale necesare pentru a opri genocidele și crizele umanitare, intervenții flancate de coaliții ale altor națiuni. Este multilateralist, atlantist, credincios în puterea alianțelor. El este mai mult „șoim” (*hawk*) decât „porumbel” (*dove*)⁴⁸. Dar se simte, de asemenea, inconfortabil cu dorința manifestată de Donald Trump de a-și constrânge aliații pe diferite motive și de a acționa singur. Aceasta este o politică externă înrădăcinată în mitologia Războiului Rece, când a existat un adversar global antitetiv în Uniunea Sovietică și America a adunat alte națiuni occidentale împotriva ei.

O astfel de abordare poate fi rigidă: nu este întotdeauna confortabil să recunoaștem greșelile din trecut. S-ar putea să lase urmări. Provocarea ar fi acum ca Statele Unite să își consolideze democrația acasă - citiți expulzarea trumpismului -, în timp ce lucrează cu aliații săi împotriva amenințării liberale din străinătate. Aceasta este mentalitatea unui al doilea Război Rece, cu Axa lui Trump în locul Uniunii Sovietice. Ceea ce are nevoie America acum este o evaluare clară a intereselor sale, o recunoaștere a limitelor sale de a proiecta puterea, un accent pe încetarea războaielor inutile și a cheltuielilor militare finanțate prin datorii, un nou realism. Gândirea lui Biden s-ar putea uneori să se alinieze la acest lucru, dar în cele din urmă este mai aproape de cea a lui Paul Wolfowitz⁴⁹ decât de cea a lui Stephen Walt⁵⁰. A sculpta lumea în lumină și întuneric este idealist, nu realist, și prezice mai multe conflicte, nu mai puține. Dacă președintele Biden dorea, putea aduce mai multe voci anti-război în aripa de Vest a Casei Albe. Faptul că nu a făcut-o ar trebui să constituie toate indicațiile de care avem nevoie cu privire la intențiile sale. Ceea ce oferă Biden este statu quo-ul unui șoim, strigat în dialectul zonei din jurul orașului Sacramento și calibrat într-o elită „nervoasă” și obsedată de trumpism de la Washington. Este o schimbare? Îi putem spune cum ne place, dar nu este o schimbare.

Joe Biden a dezvăluit un „Plan de salvare american” care ar costa puțin sub 2 trilioane de dolari. Apoi, el a anunțat că va apărea înaintea unei sesiuni comune a Congresului în luna februarie pentru a cere și mai multe. „Știu că ceea ce tocmai am descris nu va fi ieftin”, a spus

---

⁴⁸Ce ar însemna „porumbel” în jargonul politic american? Poate că sprijinirea cauzei umanitare a ajutorării refugiaților și, prin urmare, dacă este necesar, trimiterea forțelor armate, ar putea fi văzută ca un fel de forțe de păstrare a păcii. Într-adevăr, unii republicani numesc acest lucru „războiul liberalilor”. Cu toate acestea, termenul „șoim”, cu siguranță în sensul istoric, a fost întotdeauna aplicat acțiunilor mai puternice și mai agresive - atât în criza rachetelor cubaneze, cât și în războiul din Vietnam.

⁴⁹Paul Dundes Wolfowitz este un diplomat și politolog american. A fost adjunct al Secretarului de stat pentru apărare al Statelor Unite, Donald Rumsfeld, în anii 1975-1976 și 2001-2005, și președinte al Băncii Mondiale în anii 2005-2007 (Cf. <https://www.theguardian.com/world/2005/apr/01/usa.suzannegoldenberg>)

⁵⁰Stephen Martin Walt este profesor american de afaceri internaționale la John F. Kennedy School of Government de la Universitatea Harvard. El aparține școlii realiste de relații internaționale, a adus contribuții importante la teoria neorealismului defensiv și a fost autorul echilibrului teoriei amenințărilor.

Biden în timpul unui discurs rostit la Casa Albă pe 5 februarie⁵¹, continuând: „Dar eșecul în acest sens ne va costa mai scump”. Propunerea lui Biden de 1,9 trilioane de dolari include 400 de miliarde de dolari pentru combaterea coronavirusului cu mai multe vaccinuri și teste, în timp ce redeschide școlile, mai mult de 1 trilion de dolari într-un ajutor direct pentru familiile americanilor, inclusiv plăți de stimulare și creșterea indemnizațiilor de asigurare pentru șomaj, precum și 440 de miliarde de dolari pentru ajutor acordat comunităților și întreprinderilor, inclusiv 350 de miliarde de dolari în fonduri de urgență pentru guvernele federal și locale.

Situația economică nu dă deocamdată mari motive de optimism. Aproape un milion de americani au depus noi cereri de șomaj de la investirea lui Biden. Șomajul a crescut cu 181.000 față de începutul mandatului, cea mai mare creștere de la începutul pandemiei și cel mai mare număr de noi cereri de șomaj din august 2020. Au fost depuse alte 847.000⁵² de cereri suplimentare la Asistența pentru șomaj în caz de pandemie, potrivit Departamentului Muncii. După ce 140.000 de persoane și-au pierdut locurile de muncă în decembrie 2020, primul declin din ultimele luni, numărul total de americani înscriși în programele de șomaj la începutul acestui an a fost de 18,4 milioane. De mai bine de 40 de săptămâni, numărul de noi cereri de șomeri a fost mai mare decât cea mai proastă săptămână din Marea Recesiune⁵³.

În 2009, democrații au controlat 60 de locuri în Senat și 256 de locuri în Cameră. După ce rezultatele Georgiei sunt certificate, democrații vor deține 50 de locuri în Senat - cu vicepreședintele ales Kamala Harris disponibilă pentru avea vot majoritar în Senat - și 222 de locuri în Cameră. Biden se confruntă cu presiuni din propria tabără de stânga, democrată, pentru a face și mai mult în vederea ameliorării situației pandemiei. Senatorul Bernie Sanders, care va conduce comisia bugetară, a declarat că lucrează pentru a elabora un proiect de lege de stimulare masivă, care ar putea fi adoptat, în conformitate cu regulile bugetare speciale, cu un vot majoritar simplu în Senat, în locul celor 60 de voturi, marja necesară în mod normal. Cu toate acestea, Biden vrea să încerce obținerea unei majorități bipartizane pe primul său proiect de lege.

---

⁵¹Thomas Franck, „Biden defends passing \$1.9 trillion stimulus without GOP support - «We don't have to wait»”, *CNBC*, 5 februarie 2021, <https://www.cnbc.com/2021/02/05/biden-defends-passing-1point9-trillion-covid-relief-without-gop-support.html> (accesat pe 14 februarie 2021).

⁵²David Goldman, „Another 847,000 Americans filed for unemployment benefits in Joe Biden's first week as president”, *CNN*, 28 ianuarie 2021, <https://edition.cnn.com/2021/01/28/economy/unemployment-benefits-coronavirus/index.html> (accesat pe 15 februarie 2021).

⁵³James Hohmann, „The Daily 202: Biden throws Obama-era caution to the wind with a big ask for coronavirus stimulus”, *The Washington Post*, 15 ianuarie 2021, <https://www.washingtonpost.com/politics/2021/01/15/daily-202-biden-throws-obama-era-caution-wind-with-big-ask-coronavirus-stimulus/> (accesat pe 15 februarie 2021).

Cuvântul cheie al anului 2021 pentru SUA este „constrângere” („constraint”⁵⁴)

În fiecare an, în Japonia, Kanji Proficiency Society publică un „cuvânt al anului”, care reflectă *zeitgeist*-ul⁵⁵. Pentru politica externă a SUA, cuvântul pentru 2021 este „constrângere”. Deși Statele Unite s-au bucurat de o libertate extraordinară de a urma o politică externă ambițioasă în ultimele trei decenii, condițiile s-au schimbat acum. Provocarea este modul în care echipa de politică externă Biden și aliații SUA se adaptează.

SUA au ocupat o poziție de invidiat după 1990, deoarece, odată cu prăbușirea Uniunii Sovietice, nu s-au confruntat cu niciun adversar de mare putere. Washingtonul a adoptat o strategie expansivă de conducere globală prin menținerea dominanței militare, extinderea alianțelor bazându-se frecvent pe forța militară. Pe plan intern, această abordare s-a bucurat de sprijin bipartizan, în timp ce, în străinătate, aliații din Războiul Rece au continuat să se bazeze pe conducerea americană. Acum este o lume diferită, întrucât China a apărut ca un competitor puternic, provocând din ce în ce mai mult dominanța politică, economică și militară a Americii. În SUA au apărut diviziunile interne puternice. Populismul a fost alimentat de „globalizarea pe steroizi”⁵⁶ și „starea de anxietate”⁵⁷ care rezultă din schimbarea demografică. Președinția lui Trump i-a înfuriat pe democrați, a „despicat” Partidul Republican și a zguduit bazele democratice ale Americii. Între schimbătorul de echilibru de putere global, China, pandemie și politica internă a Americii, aliații americani se îngrijorează, de asemenea, în legătură cu implicarea și conducerea SUA. Desigur, Statele Unite rămân o forță conducătoare, iar anunțul lui Biden despre o echipă de politică externă capabilă va face mult pentru a-i liniști. Dar povestea din 2021 este despre modul în care Statele Unite și lumea se adaptează la constrângerile în creștere.

În cartea sa, „Abandonarea Occidentului”⁵⁸, Michael Kimmage arată cum conceptul de Occident a apărut ca principiu cheie de organizare a politicii externe a SUA în prima jumătate a secolului XX și a atins apoteoza în timpul Războiului Rece, după care și-a pierdut tracțiunea. America a devenit ceea ce Kimmage numește o „republică post-columbiană”, în

---

⁵⁴Constrângere, impunere, forțare, silă, strâmtoare, limitare (trad. din engleză).

⁵⁵*Zeitgeist* este un concept din filozofia germană a secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, care înseamnă „spiritul epocii” sau „spiritul vremurilor”.

⁵⁶Peter Vanham, „A brief history of globalization”, World Economic Forum, 17 ianuarie 2019, <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/how-globalization-4-0-fits-into-the-history-of-globalization/> (accesat pe 15 februarie 2021).

⁵⁷Thomas B. Edsall, „The Resentment That Never Sleeps”, *New York Times*, 9 decembrie 2020, <https://www.nytimes.com/2020/12/09/opinion/trump-social-status-resentment.html> (accesat pe 15 februarie 2021).

⁵⁸Michael Kimmage, *The Abandonment of the West: The History of an Idea in American Foreign Policy*, Basic Books, 2020.

special odată cu apariția multiculturalismului începând cu anii 1970. În timpul administrației Obama, ideea „ordinii internaționale liberale” a înlocuit ideea anacronică a „Occidentului”. Totuși, parțial ca reacție la o președinție Trump „post-occidentală” și parțial ca răspuns la agresiunea rusă și la ascensiunea Chinei, ideea ”Occidentului” revine. În mod surprinzător, pare a fi deosebit de populară în rândul echipei de politică externă a lui Joe Biden, în ciuda a ceea ce Kimmage a numit „bagajul său rasial, etnic, religios și cultural”. Rămâne de văzut cât de mult subliniază administrația Biden ideea ”Occidentului”. Unii din echipa sa vorbesc despre ”Occident”, iar alții au reînviat ideea „lumii libere”, un alt concept al Războiului Rece, dar bazat mai degrabă pe ideologie decât pe geografie sau dezvoltare și care ar putea include și democrații non-occidentale precum India. În mod similar, se vorbește mult despre o „comunitate a democrațiilor”. Mulți din Europa ar saluta revenirea ideii ”Occidentului”- europenii cred în termeni civilizaționali chiar mai mult decât americanii. Ideea ”Occidentului” este, de asemenea, măgulitoare pentru ei, deoarece sugerează că Europa este la fel de importantă ca și în timpul Războiului Rece. Dar, deși reluarea ideii ”Occidentului” ar putea părea să întărească relația transatlantică, în cele din urmă se pare că este o greșeală să mizăm pe o astfel de idee anacronică.

Lansarea filialei europene a Atlantic Council s-a făcut printr-o conferință în care zona de expertiză europeană și americană l-a avut ca invitat pe Președintele Franței, Emmanuel Macron⁵⁹. Acum am putut afla ceea ce dorește, de fapt, Europa președintelui Macron. Președintele francez a reluat tezele sale specifice referitoare la suveranitatea strategică europeană – și armatele europene, nu Armata Europeană unică - cu capacitatea de intervenție europeană pe care să o conducă Franța – dar și multe elemente relative la evoluția democrației, a pandemiei, bătălia pentru Africa și America de Sud, folosind vaccinurile și medicamentele anti-Covid, respectiv abordarea sa și a Franței pentru angajarea Rusiei și a Chinei, dar și formula unui nou NATO cu dimensiune politică de prim plan și cu doi piloni, american și european, cel de-al doilea fiind concentrat ca decizie la nivelul Franței, care-și asumă conducerea dimensiunii de apărare și securitate. Franța își dorește modificări la nivelul NATO, care să stabilească cine este noul inamic, eliminând ambiguitatea strategică de a înlocui fosta URSS cu Federația Rusă ca amenințare, rămânând doar terorismul și conflictele din zona răsăriteană a Europei, eventual o formulă de intervenție globală, în Pacific, vizând gestionarea Chinei. Se pare că președintele Macron are aceeași agendă de discuții pe care a

---

⁵⁹„A conversation with French President Emmanuel Macron”, Atlantic Council, 4 februarie 2021, <https://www.atlanticcouncil.org/event/a-conversation-with-french-president-emmanuel-macron-launching-the-europe-center/> (accesat pe 16 februarie 2021).

avut-o cu Donald Trump (!?). El avansează teoria nevoii de negociere și angajare a Rusiei în flancul estic, pentru evitarea confruntării. În schimb, NATO a decis întărirea apărării și descurajării aici. De asemenea, președintele Macron vehiculează ideea nevoii ancorării Rusiei de Europa, pentru ca aceasta să nu intre în siajul Chinei, și critică extinderea NATO ca fiind iritantă pentru Rusia, devenind astfel un catalizator al acțiunilor asertive, agresive și militariste ale acesteia. Cum se vor realiza obiectivele propuse de președintele Macron și cât va dura această realizare într-o lume a cărei geopolitică se dezvoltă cu mare viteză? Vom vedea, pentru că nu mai este mult și se va schimba prin alegeri structura binomului Franța-Germania, esențial pentru Europa.

Tripleta de președinți: Putin-Xi-Biden

Președintele Vladimir Putin pare să se pregătească pentru o relație rece cu SUA după momentul din 2011, când Biden a sugerat că Putin nu ar trebui să candideze din nou la președinție. În ceea ce privește modul în care Biden se va ocupa de China, un videoclip de șapte minute de pe *Wall Street Journal*⁶⁰ pe această temă notează că Biden a înregistrat 25 de ore de mese cu Xi în timpul administrației Obama. Probabil că, în timp ce noua administrație de la Casa Albă va atenua diferențele asupra deficitelor comerciale agricole, președintele Biden va atrage mai multă atenție asupra disputelor de proprietate intelectuală și a abuzurilor asupra drepturilor omului. Cea mai importantă provocare cu care se confruntă Statele Unite și lumea democratică în secolul al XXI-lea este ascensiunea unei Chine din ce în ce mai autoritare și agresive sub președintele Xi Jinping.

China are de mult o strategie operațională integrată pentru relațiile cu Statele Unite, în timp ce America nu a avut până acum o astfel de strategie în ceea ce privește China. Strategia și politica SUA față de China trebuie să se concentreze pe liniile de eroare ale lui Xi și ale cercului său interior - menite să le schimbe obiectivele și comportamentul și, astfel, cursul strategic. Elitele Partidului Comunist sunt mult mai împărțite în ceea ce privește conducerea și ambițiile președintelui Xi. Cel mai important obiectiv al strategiei SUA ar trebui să fie acela de a determina elitele conducătoare ale Chinei să concluzioneze că este în interesul Chinei să continue să opereze în cadrul ordinii internaționale liberale conduse de SUA, mai degrabă decât să construiască un "ordin rival", și că este în interesul său să nu încerce să extindă

---

⁶⁰„Biden's China Policy: New President-Elect, Same Tensions”, WSJ, 11 noiembrie 2020, <https://www.wsj.com/video/bidens-china-policy-new-president-elect-same-tensions/688FAC78-88AB-4EE4-8CC1-30BB410D02F4.html> (accesat pe 15 februarie 2021).

granițele Chinei sau să-și exporte modelul politic dincolo de țărmurile Chinei. „Realitatea politică este că PCC este împărțit semnificativ în ceea ce privește conducerea lui Xi și vastele sale ambiții”⁶¹, scrie într-un document consistent publicat de Atlantic Council, al cărui autor este un fost oficial guvernamental de rang înalt cu expertiză pe zona Chinei și căruia Atlantic Council a decis să-i respecte dorința de a rămâne anonim. „Membrii seniori ai partidului au fost foarte tulburați de direcția politică a lui Xi și supărați de cererile sale nesfârșite de loialitate absolută”⁶². Washingtonul trebuie să își joace forțele, să-și definească zonele de cooperare potențială cu China și să urmărească „o bătălie ideologică globală în apărarea libertăților politice, economice și societale împotriva modelului autoritar-capitalist de stat al Chinei”⁶³, menținând totodată o viziune nuanțată a politicii interne a Chinei.

Administrația Biden se confruntă încă din primele zile cu o criză majoră: Taiwanul. China a preluat inițiativa în conflictul geopolitic și face o mutare extrem de periculoasă. Beijingul amenință direct SUA, spunând că va împiedica, prin orice mijloace, o încercare de a obține independența Taiwanului⁶⁴ pe arena internațională. Conducerea comunistă de la Beijing dă un avertisment sever noii administrații Joe Biden. Independența Taiwanului „înseamnă război”. Beijingul consideră insula o provincie separatistă care trebuie reunită cu continentul și a declarat întotdeauna că nu va renunța niciodată la opțiunea unei intervenții militare. Beijingul se opune oricărei ingerințe străine în această „afacere internă a Chinei”. China continentală continuă exercițiile militare în zonă, alocând acestora 13 avioane de război la capătul sudic al strâmtoarei Taiwan, potrivit ministerului apărării taiwanez⁶⁵. Acestea includeau, în formație, un avion de transport Y-8, opt bombardiere H-6K și patru avioane de

---

⁶¹ „The Longer Telegram. Toward a New American China Strategy”, Atlantic Council, The Scowcroft Center for Strategy and Security, 2021, p.7, <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2021/01/The-Longer-Telegram-Toward-A-New-American-China-Strategy.pdf> (accesat pe 16 februarie 2021)

⁶² *Ibidem*.

⁶³ *Ibidem*.

⁶⁴ Odată cu adoptarea în Congresul SUA a „Taiwan Travel Act” din 2018 (scopul legii este „sprijinirea vizitelor bilaterale între demnitari din SUA și Taiwan la toate nivelurile”). Este o încălcare a așa-numitei politici adoptate în 1979 privind principiul „unei singure Chine”. Pe atunci, SUA și-au întrerupt relațiile diplomatice cu Taiwanul, pentru a le relua pe cele cu Beijingul. Ca urmare, cei cinci mari demnitari taiwanezi - președintele, vicepreședintele, premierul, ministrul de Externe și cel al Apărării - nu au putut călători niciodată la Washington. Reciproc, nici liderii americani nu aveau voie să se întâlnească cu omologii lor taiwanezi. Apoi, vorbim de „Actul Taipei” din 2019 - proiect de lege care a întărit relațiile SUA-Taiwan și care a fost semnat de Trump. În aceste condiții, Beijingul se teme că Washingtonul se îndreaptă spre recunoașterea Taiwanului ca țară independentă. Guvernul Statelor Unite a semnat și „Taiwan Guarantee Act 2020”, care prevede normalizarea vânzării de arme din SUA către Taiwan și participarea Taiwanului la numeroase organizații internaționale importante. Departamentul de stat a aprobat vânzări de arme în valoare de 2,2 miliarde USD. Armamentul cerut de Taipei este: tancuri - 104 buc Abrams M1A2T, 250 rachete Stinger și elemente auxiliare.

⁶⁴ „Alexei Navalny: Trump refuses to condemn Russia over poisoning”, *BBC*, 5 septembrie 2020, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-54039710> (accesat pe 16 februarie 2021).

⁶⁵ Lu Li-shih, „China’s Military Exercises Near Taiwan: The Lowdown on an Uptick”, *The Diplomat*, 20 octombrie 2020, <https://thediplomat.com/2020/10/chinas-military-exercises-near-taiwan-the-lowdown-on-an-uptick/> (accesat pe 16 februarie 2021).

luptă J-16. Chinezii cresc miza încercând să pună Administrația Biden în defensivă. Americanii nu par, însă, să cedeze. Avioanele de luptă chineze au făcut două incursiuni recente pe teritoriul taiwanez, în 23 și 24 ianuarie 2021. Aceste măsuri, care au avut loc la doar câteva zile după învestirea lui Joe Biden, au fost concepute pentru a-l testa pe noul președinte american. Insula este un aliat american și și-a consolidat legăturile cu Statele Unite în ultimii ani. Fostul președinte Trump a luat o serie de măsuri benefice independenței internaționale a Taiwanului. De asemenea, China a simulat un atac împotriva portavionului USS Theodore Roosevelt⁶⁶. Piloții chinezi au simulat folosirea unor rachete anti-navă. Prima incursiune s-a făcut cu 11 avioane de luptă, în timp ce 15 avioane au participat la a doua. În timpul unei incursiuni, au fost interceptate conversații între piloții chinezi, în cadrul cărora au simulat tragerea de rachete anti-navă asupra portavionului. Un grup aeronaval format în jurul portavionului USS Theodore Roosevelt se află în zona Taiwanului la începutul acestui an. Competiția militară intensă dintre cele două superputeri din jurul Taiwanului și a Mării Chinei de Sud nu s-a diminuat, iar ea poate duce în final la declanșarea unui război.

În Rusia, alegerile prezidențiale din SUA au devenit o obsesie națională. Oamenii obișnuiți, care se bazează pe televiziunea controlată de stat ca principală sursă de informații, au văzut subiectul apărând în fiecare zi în mai multe talk-show-uri. În rândul elitei, duelul dintre președintele american Donald Trump și fostul vicepreședinte Joe Biden a devenit subiectul preferat al conversației în restaurantele luxoase și pe coridoarele puterii de la Kremlin. Opinia dominantă a fost că o victorie a lui Biden nu ar fi bună pentru Rusia, deoarece se așteaptă ca o administrație democrată să impună noi sancțiuni economice asupra Moscovei, ca pedeapsă pentru comportamentul său revizionist - în primul rând, pentru interferența sa în alegerile prezidențiale din 2016 din SUA⁶⁷. Această opinie este împărtășită pe scară largă de experții pro-Kremlin, de înalți oficiali și de executivii întreprinderilor de stat și este chiar promovată de puținele medii independente rusești rămase, cum ar fi buletinul informativ Bell⁶⁸, un element de bază zilnic în dieta informațională a clasei mijlocii. Prima ocazie a președintelui SUA Joe Biden de a se îndepărta de abordarea adesea confortabilă a lui Donald Trump față de Rusia a venit cu doar câteva zile înainte de a prelua funcția. Punerea în detenție de către Kremlin a criticului președintelui Vladimir Putin, Alexei Navalnîi, când s-a

---

⁶⁶Ryan Pickrell, „Chinese bombers simulated an attack on a US Navy aircraft carrier in the South China Sea”, *The Insider*, 30 ianuarie 2021, <https://www.businessinsider.com/chinese-planes-conducted-simulated-attack-on-us-navy-aircraft-carrier-2021-1> (accesat pe 16 februarie 2021).

⁶⁷ Tracey German, „Russia: Biden brings a new US challenge to Putin’s backyard”, *The Conversation*, 11 noiembrie 2020, <https://theconversation.com/russia-biden-brings-a-new-us-challenge-to-putins-backyard-149765> (accesat pe 16 februarie 2020).

⁶⁸ „Biden and Russia”, *The Bell*, 24 octombrie 2020, <https://thebell.io/en/biden-and-russia/> (accesat pe 16 februarie 2021).

întors la Moscova - la cinci luni după ce a supraviețuit unei tentative de asasinat eșuate – îi asigură lui Biden o oportunitate pentru a răspunde rapid, oportunitate deja folosită. Dar, de asemenea, oferă administrației sale șansa de a-și accelera obiectivul de a inversa patru ani de tăcere de la Casa Albă asupra Rusiei și de a relua simultan coordonarea diplomatică cu aliații europeni mult neglijați.

Decizia lui Navalnii de a reveni în Rusia a fost fie o prostie, fie curajoasă, în funcție de punctul de vedere al sacrificiului personal pentru o cauză mai înaltă. Toată lumea, inclusiv el însuși, știa că președintele Putin nu-i va accepta prezența în libertate. Este aproape sigur că agenții ruși au încercat să-l omoare pe Navalnii în august⁶⁹, când se afla într-un zbor comercial peste Siberia, moment în care s-a îmbolnăvit grav. Pilotul s-a îndreptat către un spital local, unde Navalnii a rămas în comă, fiind la un pas de moarte. După multă presiune, autoritățile ruse au permis în cele din urmă transferul său medical în Germania, unde medicii din Berlin au stabilit că fusese otrăvit cu Novichok, un agent nervos dezvoltat de KGB și folosit de agenția succesorului său, FSB, când a încercat să îl asasineze pe Serghei Skripal, agent dublu, în Salisbury, Anglia, în 2018. Putin a negat responsabilitatea pentru otrăvirea lui Navalnii, chiar glumind că, dacă agenții ruși ar fi vrut să-l omoare, „probabil că ar fi terminat treaba”. Adăugând greutate afirmațiilor că FSB a încercat să-l omoare, Navalnii a lansat, în decembrie 2020, înregistrarea unui apel telefonic înfricoșător, obținut, spune disidentul rus, în urma păcălirii unui agent FSB să creadă că este unul dintre superiorii săi. Navalnii l-a convins să descrie întreaga operațiune și să mărturisească în esență că a încercat să-l asasineze⁷⁰.

La fel ca în aproape tot ce are legătură cu Putin, Trump a reacționat la încercarea de a-l ucide pe Navalnii apărându-l pe președintele rus. El a fost întrebat despre incident în timpul unui briefing din 4 septembrie de la Casa Albă, în timp ce Navalnii era încă în comă la Berlin. Trump a respins afirmația că Putin este responsabil, spunând că nu a văzut încă „nicio dovadă” a implicării rusești și a sugerat să se concentreze în schimb pe o altă țară. „Este interesant faptul că toată lumea menționează întotdeauna Rusia”, a spus Trump, „dar cred că China, în acest moment, este o națiune despre care ar trebui să vorbiți mult mai mult decât

---

⁶⁹Michael Schwartz, Melissa Eddy, „Aleksei Navalny Was Poisoned With Novichok, Germany Says”, *New York Times*, 2 septembrie 2020, <https://www.nytimes.com/2020/09/02/world/europe/navalny-poison-novichok.html> (accesat pe 16 februarie 2021).

⁷⁰Luc Harding, „«Do you remember the underwear's colour?» - Navalny's call with duped spy”, *The Guardian*, 21 decembrie 2020, <https://www.theguardian.com/world/2020/dec/21/what-does-alexei-navalny-say-the-duped-russian-spy-admitted-about-his-poisoning> (accesat 16 februarie 2021).

despre Rusia⁷¹”. Pe măsură ce s-au ridicat dovezile împotriva Rusiei, Trump a fost din nou întrebat despre otrăvirea lui Navalnîi, câteva săptămâni mai târziu. După o pauză incomodă, el a declarat: „Vom vorbi despre asta altă dată⁷²”. Reacția lui Trump la încercarea de asasinare a lui Navalnîi a fost în concordanță cu abordarea sa față de Putin de-a lungul președinției sale. La o conferință de presă cu Putin la Helsinki, Trump a acceptat în mod notoriu negările sale cu privire la intervenția Rusiei în alegerile din 2016, respingând concluziile propriilor agenții de informații americane. El a refuzat să condamne Rusia după ce serviciile secrete americane au descoperit că Moscova plătea afgani pentru a ucide soldați americani sau când un vehicul militar rus din Siria a lovit în mod deliberat unul american⁷³, rănind patru soldați americani - pentru a numi doar câteva dintre ocaziile uluitoare când Trump nu a vrut să-l mustre pe Putin, chiar și în apărarea americanilor. Totuși, alți membri ai Cabinetului lui Trump s-au pronunțat, iar administrația sa a acționat împotriva Rusiei, inclusiv prin impunerea de sancțiuni. Sub Trump, Washingtonul părea să aibă două politici externe paralele, dar deseori contradictorii, probabil cel mai bine încapsulate în momentul în care Trump l-a sunat pe Putin în urma realegerii sale dubioase în urma votului nedemocratic al Rusiei în 2018 și a continuat să îl felicite, ignorând materialele informative de la personalul său de securitate națională, care, cu litere mari, recomandau „NU FELICITA”⁷⁴. Trump avea o politică a lui, Departamentul de Stat una diferită. Cu siguranță, după detenția lui Navalnîi și după audierea aproape imediată într-o secție de poliție în care a fost arestat preventiv, secretarul de stat Mike Pompeo a emis o declarație prin care a condamnat Kremlinul. Până atunci, consilierul de securitate națională al lui Biden, Jake Sullivan, a emis o declarație proprie. „Atacurile de la Kremlin asupra domnului Navalnîi nu sunt doar o încălcare a drepturilor omului, ci și un afront față de poporul rus, care dorește să i se audă vocea”, a declarat el pe Twitter⁷⁵, solicitând eliberarea imediată a lui Navalnîi.

După cum observatorii au remarcat adesea, vocea unui președinte american este un instrument puternic, mult mai ”muscular” decât declarațiile Departamentului de Stat sau ale altor membri ai administrației sale. Este un pariu garantat că președintele Biden se va pronunța împotriva abuzurilor comise de regimul Putin mult mai mult decât a făcut-o

---

⁷¹ „Alexei Navalny: Trump refuses to condemn Russia over poisoning”, *BBC*, 5 septembrie 2020, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-54039710> (accesat pe 16 februarie 2021).

⁷² *Ibidem*.

⁷³ „Vehicle collision with Russians injures 4 US troops in Syria”, *Military Times*, 26 august 2020, <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2020/08/26/vehicle-collision-with-russians-injures-4-us-troops-in-syria/> (accesat pe 16 februarie 2020).

⁷⁴ „Trump 'warned' not to congratulate Putin in Russia election”, *BBC News*, 21 martie 2018, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-43488358> (accesat pe 16 februarie 2021).

⁷⁵ <https://twitter.com/jakejsullivan/status/1350893957375471628> (accesat pe 16 februarie 2020).

vreodată Trump. Dar o întrebare mai importantă este ce schimbări de politică pot veni odată cu schimbarea retoricii. Cazul Navalnii va fi primul test. Aliații europeni ai Americii, alungați de Trump, urmăresc cu atenție desfășurarea evenimentelor. Uniunea Europeană a impus sancțiuni unei jumătăți de duzină de oficiali ruși după otrăvirea lui Navalnii. Mai mulți lideri europeni importanți s-au pronunțat și după arestarea sa, dar există o mișcare în curs de a face mai multe. Estonia, Lituania și Letonia împing UE să impună sancțiuni dacă Navalnii nu este eliberat prompt.

Ministrul rus de Externe, Serghei Lavrov, a respins incriminările occidentale cu privire la cazul Navalnii, susținând că este vorba de un efort de a abate atenția de la propriile probleme de acasă și de „profunda criză a modelului liberal de dezvoltare”⁷⁶. Acest lucru sună în special a gol, deoarece președintele Putin a avut o scuză gata pregătită pentru arestarea lui Navalnii când a aterizat la Moscova. Navalnii fusese condamnat în 2014 pentru acuzații de fraudă pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului le-a considerat motivate politic. Conform condițiilor eliberării sale, el trebuia să raporteze în mod regulat oficialilor de securitate. Întrucât era aproape de moarte în Germania, nu a respectat acel program, care a devenit pretextul arestării sale. Acum Navalnii își îndeamnă susținătorii să protesteze. Îndemnul a instituit potențiale ciocniri care vor testa imediat noua administrație de la Washington.

Apelul unor membri ai UE pentru mai multe sancțiuni creează o situație complicată. Probabil că președintele Biden ar prefera să nu-și înceapă mandatul cu o confruntare dură cu Putin, dar a se arăta timid într-o operațiune cu Rusia pare riscant. În plus, el are provocarea de a se coordona cu Europa, care este împărțită și ea asupra modului de a acționa. Cancelarul german Angela Merkel nu dorește să pună în pericol conducta de gaze naturale Nord Stream 2, o extindere a conductei existente sub Marea Baltică, care aduce gazul rusesc în Germania, conductă care a fost deja întârziată de sancțiunile SUA. Unele cancelarii din Europa doresc ca oprirea în întregime a construcției noii conducte - unul dintre cele mai mari proiecte de infrastructură din Europa de astăzi - ca parte a noilor sancțiuni. Președintele Biden, care nu se confruntă cu o lipsă de crize, ar prefera probabil să nu aibă Rusia pe ”aragazul” său. Și totuși, pare potrivit ca sfârșitul administrației Trump și începutul președinției Biden să includă o cotitură vizibilă în relațiile cu Moscova. Pivotarea ar putea să vină curând. Fereastra de acțiune a Rusiei se închide rapid, avertizează comentatorii de la Moscova, în timp ce

---

⁷⁶ „Foreign Minister Sergey Lavrov’s interview with Sputnik News Agency, September 18, 2020”, Ministerul de Externe al Federației Ruse, 18 septembrie 2020, https://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/4340937 (accesat pe 16 februarie).

administrația Biden trece la restabilirea încrederii în relațiile cu aliații cheie. Acest nou curs promite nu numai consolidarea solidarității transatlantice, ci ar putea, de asemenea, pune bazele unui răspuns comun occidental la recentele agresii internaționale ale Rusiei, cum ar fi atacul cibernetic cu penetrare profundă asupra instituțiilor guvernului SUA la sfârșitul anului trecut. Ca răspuns, Moscova plănuise să deschidă bazarul său tradițional de negocieri pentru controlul armelor ca mijloc de combatere a presiunii. Surprinzătoare a fost decizia rapidă a Washingtonului cu privire la problema cheie a păstrării tratatului Nou START.

Președintele Vladimir Putin a indicat o flexibilitate neobișnuită în ceea ce privește extinderea documentului strategic de control al armelor pentru cinci ani și acceptarea condiției de a nu crește numărul de focoașe nucleare. Ca atare, Kremlinul a fost surprins de alegerea SUA de a prelungi acest acord cheie timp de cinci ani fără condiții noi. În loc să accepte promisiunile neverificabile ale lui Putin și să se angajeze în compromisurile obișnuite, administrația Biden a închis ferm dosarul de control al armelor și poate continua să încerce să elaboreze o politică eficientă și cuprinzătoare de descurajare a Rusiei.

Cât privește Europa, Biden se va alătura Acordului climatic de la Paris și va rămâne în Organizația Mondială a Sănătății, oferind cuvinte calde despre NATO și despre aliați și, probabil, lansând vizite timpurii în Germania sau Franța și, eventual, la Bruxelles. Vor fi mai puține confruntări cu privire la comerț, mai puține tarife punitive și un efort timpuriu, a spus președintele Biden însuși, pentru a crea un fel de „summit global pentru democrație” - mai ales în fața unei Chine în ascensiune, care își promovează „capitalismul autoritar” -, precum și o atitudine unitară împotriva Rusiei. Dar lumea s-a schimbat, la fel și Statele Unite, unde victoria președintelui Biden a fost relativ restrânsă și nu a avut loc o respingere evidentă a politicilor lui Trump. O încredere fundamentală a fost răvășită și mulți diplomați și experți europeni cred că politica externă a SUA nu mai este bipartizană, deci nu mai este de încredere. Ceea ce este greu de reparat se poate întâmpla din nou. Clément Beaune, ministrul francez pentru relații europene, care este un apropiat de președintele Emmanuel Macron, a declarat într-un mesaj pe Twitter⁷⁷: „Este o greșală să crezi că totul se schimbă - Europa trebuie să se bazeze mai ales pe ea însăși”.

În încheiere, se potrivește o remarcă a lui George Friedman⁷⁸: ”Aproape fiecare președinte american promite o nouă eră a politicii externe a SUA. George W. Bush a promis că va elimina ca obiectiv conceptul de «construirea națiunii». Barack Obama a promis că

---

⁷⁷<https://twitter.com/CBeaune/status/1325377007467827200> (accesat pe 16 februarie 2021).

⁷⁸George Friedman, „Biden's 'Reversals'”, *Geopolitical Futures*, 25 ianuarie 2021, <https://geopoliticalfutures.com/bidens-reversals/> (accesat pe 16 februarie 2021).

America se va împăca cu lumea musulmană. Donald Trump a promis o politică externă de primă mărime, de care va beneficia SUA. Joe Biden promite o politică externă care inversează daunele pe care le-a făcut Trump tuturor relațiilor externe ale Americii. Principiul operant este că trecutul a fost rău și viitorul va fi bun. Și, pentru a fi bine, răul trebuie inversat”.

Bibliografie

- ASHBY, Heather, „Far-Right Extremism Is a Global Problem And it is time to treat it like one”, *Foreign Policy*, 15 ianuarie 2021, <https://foreignpolicy.com/2021/01/15/far-right-extremism-global-problem-worldwide-solutions/> (accesat pe 17 februarie 2021).
- BARRETT, Devlin; HSU, Spencer S.; LANG, Marissa J., „Dozens of people on FBI terrorist watchlist came to D.C. the day of Capitol riot”, *Washington Post*, 14 ianuarie 2021, https://www.washingtonpost.com/national-security/terror-watchlist-capitol-riot-fbi/2021/01/14/07412814-55f7-11eb-a931-5b162d0d033d_story.html (accesat pe 12 februarie 2021).
- BENNER, Katie, „Trump and Justice Dept. Lawyer Said to Have Plotted to Oust Acting Attorney General”, *New York Times*, 22 ianuarie 2021, <https://www.nytimes.com/2021/01/22/us/politics/jeffrey-clark-trump-justice-department-election.html> (accesat pe 16 februarie 2021).
- BOGEL-BURROUGHS, Nicholas; GARCIA, Sandra E., „What Is Antifa, the Movement Trump Wants to Declare a Terror Group?”, *New York Times*, 28 septembrie 2020, <https://www.nytimes.com/article/what-antifa-trump.html> (accesat pe 15 februarie 2020).
- BRINKBÄUMER, Klaus, „Nero Trump”, *Der Spiegel*, 4 februarie 2017, <https://www.spiegel.de/spiegel/donald-trump-nero-trump-leitartike-l-a-1133170.html> (accesat pe 10 februarie 2021).
- BROWN, Jonathan, „Kremlin Welcomes U.S. Offer to Extend Nuclear Pact, Seeks 'Details'”, *The Moscow Times*, 22 ianuarie 2021, <https://www.themoscowtimes.com/2021/01/22/kremlin-welcomes-us-offer-to-extend-nuclear-pact-seeks-details-a72698> (accesat pe 15 februarie 2021).
- CHAFFETZ, Jason, *The Deep State: How an Army of Bureaucrats Protected Barack Obama and Is Working to Destroy the Trump Agenda*, Broadside Books, 2018.
- DREISBACH, Tom; ANDERSON, Meg, „Nearly 1 In 5 Defendants In Capitol Riot Cases Served In The Military”, *NPR*, 21 ianuarie 2021, https://www.npr.org/2021/01/21/958915267/nearly-one-in-five-defendants-in-capitol-riot-cases-served-in-the-military?utm_campaign=wp_todays_worldview&utm_source=newsletter&utm_medium=email&wpscrc=nl_todayworld (accesat pe 15 februarie 2020).
- EDSALL, Thomas B., „The Resentment That Never Sleeps”, *New York Times*, 9 decembrie 2020, <https://www.nytimes.com/2020/12/09/opinion/trump-social-status-resentment.html> (accesat pe 15 februarie 2021).
- ENE, Cristina, „Cum a căzut Trump în plasa KGB: ipoteza relației de zeci de ani cu serviciul secret sovietic și beneficiile fiecăreia dintre părți”, *Adevărul*, 29 ianuarie 2021, https://adevarul.ro/international/statele-unite/cum-cazut-trump-plasa-kgb-1_6013b0635163ec42715f15df/index.html (accesat pe 14 februarie 2021).
- ERLANGER, Steven, „Europe Lauds Biden but Wonders: What Will He Want? How Long Will He Stay?”, *New York Times*, 8 noiembrie 2020, <https://www.nytimes.com/2020/11/08/world/europe/biden-europe-macron-merkel.html> (accesat pe 15 februarie 2021).
- FILIP, Răzvan, „Cine e în spatele Qanon România, mișcarea extremistă care îl iubește pe Trump și e anti-mască”, *Vice*, 15 octombrie 2020, <https://www.vice.com/ro/article/pky77b/cine-e-in-spatele-qanon-romania> (accesat pe 17 februarie 2021).
- FRIEDMAN, George, „Biden's 'Reversals'”, *Geopolitical Futures*, 25 ianuarie 2021, <https://geopoliticalfutures.com/bidens-reversals/> (accesat pe 16 februarie 2021).
- GERMAN, Tracey, „Russia: Biden brings a new US challenge to Putin's backyard”, *The Conversation*, 11 noiembrie 2020, <https://theconversation.com/russia-biden-brings-a-new-us-challenge-to-putins-backyard-149765> (accesat pe 16 februarie 2020).
- GOLDMAN, David, „Another 847,000 Americans filed for unemployment benefits in Joe Biden's first week as president”, *CNN*, 28 ianuarie 2021, <https://edition.cnn.com/2021/01/28/economy/unemployment-benefits-coronavirus/index.html> (accesat pe 15 februarie 2021).
- GONTCHAROVA, Natalie, „Once Trump Is Gone, We'll Still Have To Deal With Trumpism”, *Refinery29*, 13 noiembrie 2020, <https://www.refinery29.com/en-us/2020/11/10163687/what-is-trumpism> (accesat pe 15 februarie 2021).

GORDON, Susan M., „A former president Trump won't 'need to know.' Cut off his intelligence”, *Washington Post*, 15 ianuarie 2021, https://www.washingtonpost.com/opinions/sue-gordon-trump-intelligence-briefings-former-president/2021/01/15/94b15c72-5747-11eb-a817-e5e7f8a406d6_story.html (accesat pe 14 februarie 2021).

GREENSPAN, Rachel E., „QAnon followers are giving up on their conspiracy theory after Biden's inauguration: 'Is anyone still holding the line?'”, *Insider*, 20 ianuarie 2021, <https://www.insider.com/qanon-conspiracy-theory-biden-inauguration-codemonkeyz-ron-watkins-2021-1> (accesat pe 16 februarie 2020).

HARDING, Luc, „Do you remember the underwear's colour?» - Navalny's call with duped spy”, *The Guardian*, 21 decembrie 2020, <https://www.theguardian.com/world/2020/dec/21/what-does-alexei-navalny-say-the-duped-russian-spy-admitted-about-his-poisoning> (accesat pe 16 februarie 2021).

HOHMANN, James, „The Daily 202: Biden throws Obama-era caution to the wind with a big ask for coronavirus stimulus”, *The Washington Post*, 15 ianuarie 2021, <https://www.washingtonpost.com/politics/2021/01/15/daily-202-biden-throws-obama-era-caution-wind-with-big-ask-coronavirus-stimulus/> (accesat pe 15 februarie 2021).

KIMMAGE, Michael, *The Abandonment of the West: The History of an Idea in American Foreign Policy*, Basic Books, 2020.

KRAMER, Andrew E., „Kremlin Welcomes Biden's Offer to Extend Nuclear Treaty”, *New York Times*, 22 ianuarie 2021, <https://www.nytimes.com/2021/01/22/world/europe/us-russia-biden-nuclear-treaty.html> (accesat pe 15 februarie 2021).

LI-SHIH, Lu, „China's Military Exercises Near Taiwan: The Lowdown on an Uptick”, *The Diplomat*, 20 octombrie 2020, <https://thediplomat.com/2020/10/chinas-military-exercises-near-taiwan-the-lowdown-on-an-uptick/> (accesat pe 16 februarie 2021).

MILMAN, Oliver, „Biden to 'hit ground running' as here joins Paris climate accords”, *The Guardian*, 19 ianuarie 2021, <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/19/biden-environment-paris-climate-agreement-keystone-xl-pipeline> (accesat pe 14 februarie 2021).

NYE, Joseph S., Jr., „American Soft Power Will Survive Donald Trump”, *National Interest*, 9 ianuarie 2021, <https://nationalinterest.org/feature/american-soft-power-will-survive-donald-trump-176013> (accesat pe 14 februarie 2021).

PARKER, Ashley; VISER, Matt, „In first full day in office, Biden faces multiple crises”, *Washington Post*, 22 ianuarie 2021, https://www.washingtonpost.com/politics/in-first-full-day-in-office-biden-tackles-multiple-crises/2021/01/21/45ce2320-5bfb-11eb-a976-bad6431e03e2_story.html (accesat pe 14 februarie 2021).

PICKRELL, Ryan, „Chinese bombers simulated an attack on a US Navy aircraft carrier in the South China Sea”, *The Insider*, 30 ianuarie 2021, <https://www.businessinsider.com/chinese-planes-conducted-simulated-attack-on-us-navy-aircraft-carrier-2021-1> (accesat pe 16 februarie 2021).

RASCOE, Ayesha, „Who Is Katherine Tai, Biden's Pick For U.S. Trade Representative?”, *NPR*, 29 decembrie 2020, <https://www.npr.org/2020/12/29/951208082/who-is-katherine-tai-bidens-pick-for-u-s-trade-representative?t=1615779129387> (accesat pe 16 februarie 2021).

SCHWIRTZ, Michael; EDDY, Melissa, „Aleksai Navalny Was Poisoned With Novichok, Germany Says”, *New York Times*, 2 septembrie 2020, <https://www.nytimes.com/2020/09/02/world/europe/navalny-poison-novichok.html> (accesat pe 16 februarie 2021).

SUERTH, Jessica, „President Trump deems Antifa a terrorist organization, points to far-left groups for many violent protests”, *WRAL*, 31 mai 2020, <https://www.wral.com/president-trump-deems-antifa-a-terrorist-organization-points-to-far-left-groups-for-many-violent-protests/19122917/> (accesat pe 15 februarie 2020).

ȘTEFAN, Florin, „#ArmeStrategice. Putin a promulgat prelungirea tratatului ruso-american de dezarmare New START”, *Agerpres*, 29 ianuarie 2021, <https://www.agerpres.ro/politic-ex/2021/01/29/armestrategice-putin-a-promulgat-prelungirea-tratatului-ruso-american-de-dezarmare-new-start--652200> (accesat pe 13 februarie 2021).

TAYLOR, Adam, „Trump's 'stop the steal' message finds an international audience among conspiracy theorists and suspected cults”, *Washington Post*, 7 ianuarie 2021, <https://www.washingtonpost.com/world/2021/01/07/trump-qanon-stop-the-steal-japan/> (accesat pe 17 februarie 2021).

THÉVENIAUD, Pauline, „Présidentielle américaine: Biden élu, l'Europe soulagée”, *Le Parisien*, 8 noiembrie 2020, <https://www.leparisien.fr/international/presidentielle-americaine-biden-e-lu-l-europe-soulagee-08-11-2020-8407198.php> (accesat pe 15 februarie 2021).

TRACI, Lilia, „Rusia, pe cale de a anunța retragerea din Tratatul «Cer Deschis» (Kommersant)”, *Agerpres*, 15 ianuarie 2021, <https://www.agerpres.ro/politica-externa/2021/01/15/rusia-pe-cale-de-a-anunta-retragerea-din-tratatul-cer-deschis-kommersant--643673> (accesat pe 15 februarie 2021).

VANHAM, Peter, „A brief history of globalization”, World Economic Forum, 17 ianuarie 2019, <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/how-globalization-4-0-fits-into-the-history-of-globalization/> (accesat pe 15 februarie 2021).

WONG, Julia Carrie, „QAnon's 'Great Awakening' failed to materialize. What's next could be worse”, *The Guardian*, 21 ianuarie 2021, <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/20/qanon-biden-inauguration-trump-antisemitism-white-nationalism?fbclid=IwAR2ujpwiZdrgPtKqFGHg13-afWg97fV2-UJ2OYNrRjdCpfnUJa6XdPq6mVQ> (accesat pe 16 februarie 2021).

***, „Six key findings from the New York Times' Trump taxes bombshell”, *The Guardian*, 28 septembrie 2020, <https://www.theguardian.com/us-news/2020/sep/27/new-york-times-trump-tax-returns-key-findings> (accesat 14 februarie 2021).

***, „Der Spiegel: Trump beheading cover sparks criticism”, *BBC*, 4 februarie 2017, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-38867961> (accesat pe 10 februarie 2021).

***, „House Hearing on Countering Domestic Extremist Groups”, *C-Span*, 16 iulie 2020, <https://www.c-span.org/video/?473909-1/house-hearing-countering-domestic-extremist-groups> (accesat pe 13 februarie 2020).

***, „National Exit Polls: How Different Groups Voted”, *New York Times*, 3 noiembrie 2020, <https://www.nytimes.com/interactive/2020/11/03/us/elections/exit-polls-president.html> (accesat pe 15 februarie 2021).

***, „SUA: Procesul lui Trump ar putea declanșa și alte proceduri de demitere, avertizează un senator republican”, *Agerpres*, 24 ianuarie 2021, <https://www.agerpres.ro/politic-ex/2021/01/24/sua-procesul-lui-trump-ar-putea-declansa-a-si-alte-proceduri-de-demitere-avertizeaza-un-senator-republican--648288> (accesat pe 17 februarie 2021).

***, „After impeachment acquittal, Trump says his movement ‘has only just begun’”, Associated Press, 13 februarie 2021, <https://www.pbs.org/newshour/politics/after-impeachment-acquittal-trump-says-his-movement-has-only-just-begun> (accesat pe 15 februarie 2021).

***, https://1997-2001.state.gov/picw/acwbio_sherman.html

***, „Biden Chooses Antony Blinken, Defender of Global Alliances, as Secretary of State”, *New York Times*, 22 noiembrie 2020, <https://www.nytimes.com/2020/11/22/us/politics/biden-antony-blinken-secretary-of-state.html> (accesat pe 14 februarie 2021).

***, „Avril Haines devine prima femeie care va conduce serviciile de informații din SUA”, *G4Media*, 21 ianuarie 2021, <https://www.g4media.ro/avril-haines-devine-prima-femeie-care-va-conduce-serviciile-de-informatii-din-sua.html> (accesat pe 14 februarie 2021).

***, „US to finalize procedures on New START extension by Feb 5, says Department of State”, TASS, 30 ianuarie 2021, <https://tass.com/world/1250681> (accesat pe 15 februarie 2021).

***, „Russia to announce exit from Open Skies Treaty – Kommersant”, *Reuters*, 15 ianuarie 2021, <https://finance.yahoo.com/news/russia-announce-exit-open-skies-090140744.html?guccounter=1> (accesat pe 15 februarie 2021).

***, „Biden pushes \$1.9tn bill without Republican support”, *BBC News*, 6 februarie 2021, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-55960364> (accesat pe 15 februarie 2021).

***, <https://www.theguardian.com/world/2005/apr/01/usa.suzannegoldenberg>

Thomas Franck, „Biden defends passing \$1.9 trillion stimulus without GOP support - «We don't have to wait»”, *CNBC*, 5 februarie 2021, <https://www.cnbc.com/2021/02/05/biden-defends-passing-1point9-trillion-covid-relief-without-gop-support.html> (accesat pe 14 februarie 2021).

***, „A conversation with French President Emmanuel Macron”, Atlantic Council, 4 februarie 2021, <https://www.atlanticcouncil.org/event/a-conversation-with-french-president-emmanuel-macron-launching-the-europe-center/> (accesat pe 16 februarie 2021).

***, „Biden's China Policy: New President-Elect, Same Tensions”, *WSJ*, 11 noiembrie 2020, <https://www.wsj.com/video/bidens-china-policy-new-president-elect-same-tensions/688FAC78-88AB-4EE4-8CC1-30BB410D02F4.html> (accesat pe 15 februarie 2021).

***, „The Longer Telegram. Toward a New American China Strategy”, Atlantic Council, The Scowcroft Center for Strategy and Security, 2021, p.7, <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2021/01/The-Longer-Telegram-Toward-A-New-American-China-Strategy.pdf> (accesat pe 16 februarie 2021)

***, „Alexei Navalny: Trump refuses to condemn Russia over poisoning”, *BBC*, 5 septembrie 2020, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-54039710> (accesat pe 16 februarie 2021).

***, „Biden and Russia”, *The Bell*, 24 octombrie 2020, <https://thebell.io/en/biden-and-russia/> (accesat pe 16 februarie 2021).

***, „Alexei Navalny: Trump refuses to condemn Russia over poisoning”, *BBC*, 5 septembrie 2020, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-54039710> (accesat pe 16 februarie 2021).

***, „Vehicle collision with Russians injures 4 US troops in Syria”, *Military Times*, 26 august 2020, <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2020/08/26/vehicle-collision-with-russians-injures-4-us-troops-in-syria/> (accesat pe 16 februarie 2020).

***, „Trump 'warned' not to congratulate Putin in Russia election”, *BBC News*, 21 martie 2018, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-43488358> (accesat pe 16 februarie 2021).

<https://twitter.com/jakejsullivan/status/1350893957375471628> (accesat pe 16 februarie 2020).

***, „Foreign Minister Sergey Lavrov’s interview with Sputnik News Agency, September 18, 2020”, Ministerul de Externe al Federației Ruse, 18 septembrie 2020, https://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/4340937 (accesat pe 16 februarie).
<https://twitter.com/CBeaune/status/1325377007467827200>.